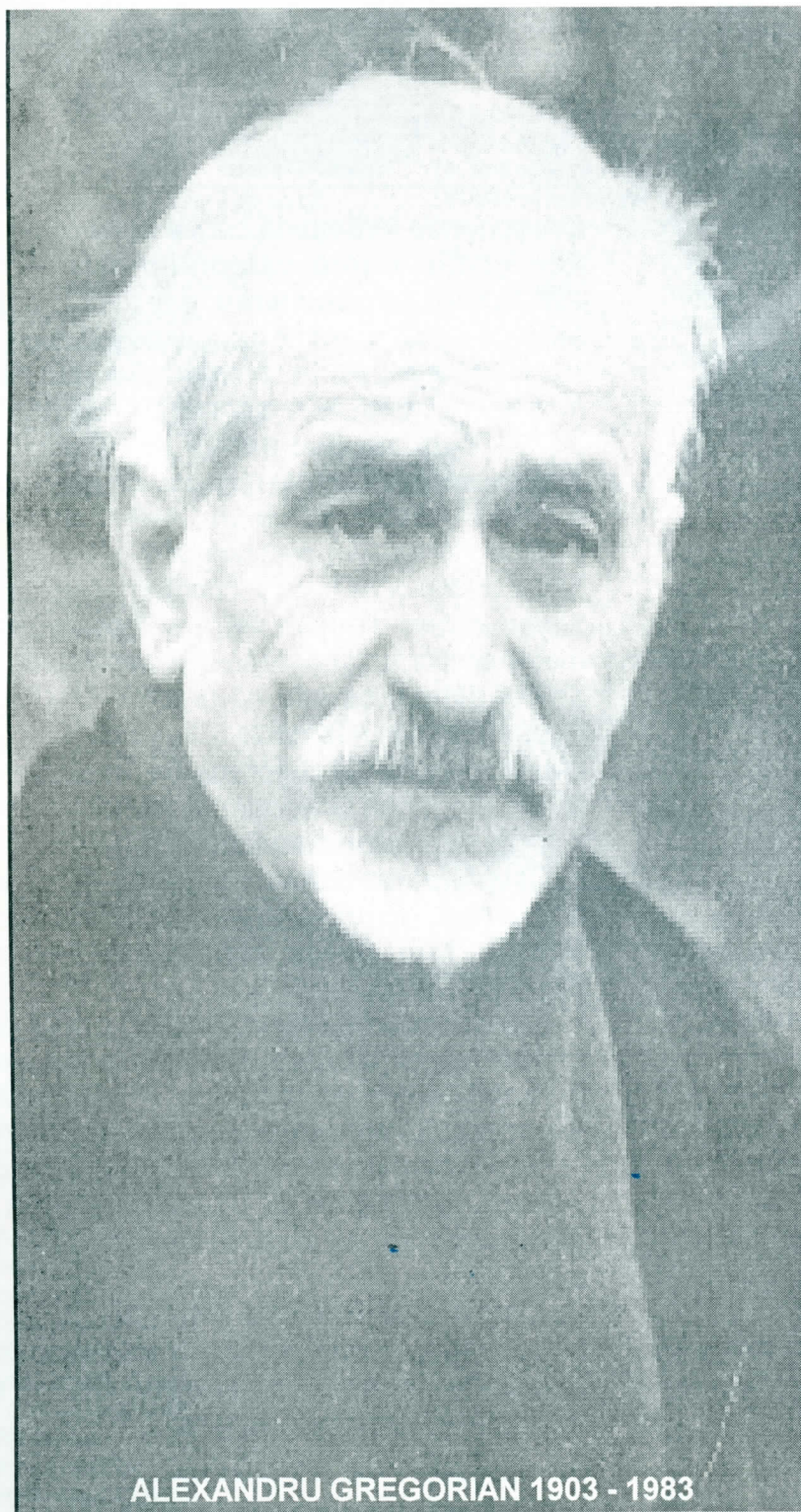

Suflet *oltenesc*

Revistă
de etnografie și folclor
Fondată în 1927

4 -1998 - serie nouă

ALEXANDRU GREGORIAN 1903 - 1983

*Texte inedite culese de
preotul*

ALEXANDRU GREGORIAN

"Corbea"

*"Corbea**"*

"Dobrica Bratului"

"Cântecul lui Mărin"

"Stanciu al Bratului"

"Corbu"

"Măruntălu"

"1907 - ed. III"

"Meșterul Manole"

"Doine și cântece"

"Izvoarele textelor culese" -

Al. Gregorian

"Texte notate, culese 1920 - 1925"

"Proverbe, zicători, maxime" -

Al. Gregorian

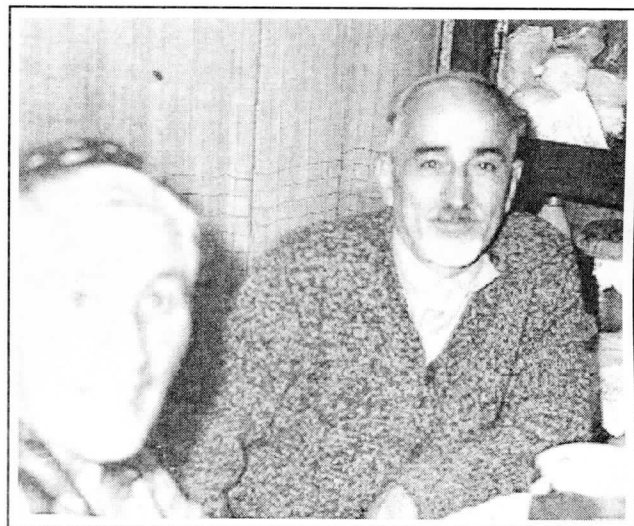
"Proverbe ...- Selecțiuni"

"Preotul ALEXANDRU GREGORIAN

și culegerile sale de folclor" -

Nicolae Dumitru

Preotul Alexandru Gregorian și culegerile sale de folclor

Spuneam într-un număr anterior al revistei "Suflet oltenesc" că am citit despre preotul Alexandru Gregorian, din Scaieștii Doljului, pentru prima dată, în lucrarea "Folclor din Oltenia și Muntenia" - vol. I, unde sunt publicate "Cântece bătrânești din Oltenia de mijloc" culese de acesta începând cu anul 1920.

Având fericita ocazie de a cunoaște pe unul din descendenții preotului și anume, pe fiul său, renumitul pictor Eustațiu Gregorian, am avut și posibilitatea ca prin bunăvoința acestuia să răsfoiesc un manuscris al preotului Alexandru Gregorian, care cuprinde culegeri folclorice de o inestimabilă valoare, adunate, împreună cu soția sa, învățătoarea Lucreția - Lucia A. Gregorian, din zona în care au "păstorit" viața întreagă.

Ne luam atunci angajamentul să dedicăm un număr al revistei "Suflet oltenesc" activității de culegător a inimosului preot "de țară", ceea ce am și făcut dar, deoarece nu a fost posibil atunci să fie publicate toate culegerile din manuscris, continuăm acest număr cu publicarea în totalitate a materialului.

Pornind pe urmele acestui manuscris am descins în comuna Scaiești, la casa părintelui Alexandru Gregorian unde am întâlnit-o pe cea care locuiește acum, aici: fiica preotului, doamna Mihaela Vulcănescu și care ne-a primit cu inima și brațele deschise.

Casa - ca și omul - primitoare! Butuci de viță de vie și pomi fructiferi îmbogățesc peisajul și te fac să uiți de lume și să te crezi în "Paradis".

Cum pătrunzi în casa preotului Alexandru

Gregorian te întâmpină cărțile din bibliotecă, nemișcate, parcă așteptând mâinile ce altădată le răsfoiau mereu, mai ales în serile târzii de iarnă, când, la lumina palidă a lămpii cu gaz, așezat la biroul său din fața bibliotecii, părintele selecta materiale strânse de la țărani de prin partea locului reușind să întocmească ample culegeri de etnografie și folclor (datini, obiceiuri, tradiții, cântece, balade, strigături, descântece etc.). Și tot aici, obiecte care i-au fost de folos când ținea slujba în fața altarului sau când se așeza la masa de scris, își așteptau parcă truditul.

Aici aveam să aflăm că preotul Alexandru Gregorian s-a născut la 23 iunie 1903, pe plaiuri vâlcene, la Bujoreni, ca fiu al Anei și al lui Constantin Gregorian și se trăgea dintr-o stirpe de slujitori bisericești. După căsătoria cu învățătoarea Lucia - Lucreția Murarețu, din Urdari - Gorj, a primit, în 1925, Taina Sfintei Hirotonii pe seama parohiei din Scaiești - Dolj.

Dar, dincolo de slujire, acest om este creator de operă, o operă la care a slujit o viață întreagă, alături de cea care i-a fost hărăzită de soartă drept preoteasă, învățătoarea Lucia - Lucreția. Nu există sat sau cătun din împrejurimi pe care acest împătimit al frumosului să nu le fi călcat cu talpa sa apostolică.

A adunat, a adunat și a sperat!

Iată de ce venim acum și împlinim aceste speranțe având în vedere valoarea inestimabilă a celor adunate.

Nicolae DUMITRU

Corbea *

Foaie verde meri crețăști
 Și-acolo la București
 La cele căși mari domnești,
 Palaturi împărătești
5. De să văd din Stoienești
 Să tot stai să le privești.
 Cele mese mari, întinse.
 De boieri de-ăi mari cuprinse
 Boierii orașului,
10. Caimacamii târgului
 Ca stâlpii pământului,
 Tot ca șerpii câmpului.
 Foaie verde lobodă.
 Asară, la Ștefan - Vodă.
15. Mult' boieri s-au strâns de vorbă
 Să vorbeau, să sfătuiau,
 Și de Corbea-m' pomeneau.
 Că pe Corbea, cin-l-o prinde
 Bune parale-o cuprinde.
20. Foaie verde-o micșunea.
 Ștefan-Vodă, ce-m' zăcea?
 -la-asculta' boieri încoa,
 Noi să-l prindem pe Corbea.
 Foaie verde de-anghinare.
25. Să facem de-o vânătoare.
 Dupe păsări gălbioare.
 Până pe la prânzu-al mare.
 Să ne dăm cu Corbea-n cale.
 Foaie verde-o micșunea,
30. Ștefan-Vodă, ce-m' făcea?
 Armata că și-o luoa.
 La vânătoare, pleca.
 Frunzuliță-a bobului,
 În luoa calea muntelui,
35. Spre munți Catrinului,
 Unde-i fagu Corbului.
 Mergea, mare, ce mergea.
 Pân' la Argeș mi-ajungea.
 La Argeș, când ajungea,
40. Cu Corbea să întâlnească
 Mâna pe Corbea-m' punească.
 Îl lega și-l fereca,
 La palat că mi-l ducea,
 Îl ducea și-l judeca,
45. Pe viață, că-l condamnă.
 La Tîrșor îl trimetea.
 Și-n Tîrșor când îl băga,
 D-alei, Corbea, ce-m' zăcea?
 -Arde-te-ar focu, Tîrșor
50. De jos, pân-la căpriori,
 Că zidu tău, e prea-nalt,
 Deasupra are capac
 Frică mi-e că nu măi scap!
 Fă, Doamne, zălele mici
55. Și noptile licurici
 Să mă văd scăpat de-aici.
 Din dușmani și din calici.
 Foilița fagilor,
 În Joia, Joimarilor,
60. În Vinerea ouălor.
 În Sâmbăta Paștilor,

Muma Corbii, ce-m' făcea?
 Trei ouășoare-m rușea
 Și unu 'l-încondeia.
65. Oușor încondeiat,
 C-așa-i e lui Corbea, drag.
 Iar în ziua Paștilor,
 În cântatu cocoșilor,
 De noapte, că să scula,
70. De-o batistă, că-ș' luoa.
 Oușoarele lega,
 Pe drum la vale pleca,
 Spre temniță să-ndrepta.
 Mergea, mări, ce mergea,
75. Noo zădari că-ntâlnea.
 Din cale că mi-i opra.
 Și la-ntrebat că mi-i luoa:
 -Muică, zădărașilor,
 Muică, saraolilor,
80. Muică, lucrătorilor,
 Muică, pe unde-a' umblat,
 Muică, pe unde-a' lucrat,
 Muică, pe unde-a' zădit.
 De Corbea, n-a' auzit?
85. Iar un zădar, ce-i zăcea?
 - la ascultă babo-ncoa.
 Babă slabă și de treabă
 Și cu mintea, tot întreagă
 Și cu vorba de ispravă,
90. De Dumnezeu, tot uitată.
 Ba, temnița ce-am zădit,
 Pentru Corbea-am pregătit.
 Muma Corbii mi-auzea
 Și pe plâns mi să punească.
95. Tot la vale, că-m' pleca.
 La temniță, mi-ajungea.
 De-un oușor, că-m' scotea,
 Și portarului i-l da.
 -Na, la muica, Gheorghisor,
100. Na, la muica, oușor,
 Venii și eu, la Tîrșor,
 Să mi-l văd pe Corbișor.
 De poartă, s-apropia,
 Da la poartă, ce-m' vedea?

105. Lacăte, de cinci oca,
 Zăvoarele, tot așa.
 Pe gaura cheii să uita.
 Și din gură-așa grăia:
 -Muică, muică, Corbișor,
110. Dragu muicai pușor,
 De ești viu, să te aștept,
 De ești mort, să te jelesc,
 La popi să te pomenesc.
 Sărindare, să-ț' plătesc.
115. Să te scoli, muică-n picioare.
 Să te văd muică, la soare.
 D-alei, Corbea-i răspundea:
 -la ascultă, muică-ncoa.
 Nu sânt mort, nu sânt nici viu,
120. Abia sufletu-m' țiu.
 De când aici am intrat,
 Geană cu geană, n-am dat.
 Ploști cu vin, n-am mai gustat,
 Pâine-n gură, n-am băgat.
125. Șerpilor-ereau cât acele,
 Acu' sânt cât grinzile.
 Broaștele, cât nucile,
 Acu' sânt cât ploștile
130. Și-o a dracu de șerpoaică.
 Și cu una de broscocică,
 S-a vârat și mi-a puia,
 În gura pozânarului,
 Din stânga chimirului.
135. Furisâta de șerpoaică,
 Cum să-ntinde, unde-ajunge,
 Sângele din mine suga.
 Și pușorii și-adapă
 Rău la inimă mă sacă!
140. -Dragu muicai, pușor,
 Dragu muicai, Corbișor,
 Dintr-a ta copilărie,
 Te știam în haiducie
 Și-acu ești la grea urgie!
145. -Muică, măiculița mea,
 Vai și-amar de viața mea.
 Din mica-mi copilărie.
 Mă știai în haiducie.

Și-acum sânt la grea urgie.

150. Am intrat de mic copil
Și-acuș' sânt moșneag bătrân.

Barba-m' bate brațele.

Mustața, urechile

Și chica, călcâile.

155. O furisată de năpârcă,

Mi-a puiat, muică, în cârcă.

Și când să-ntinde,

Mă cuprinde.

Se zgârcește,

160. Mă sfârșește.

Și mă strânge ca-ntr-un clește.

Muică, de-ai făcut vreun bine,

Să-ț' faci pomană, cu mine.

La Ștefan - Vodă să te duci,

165. Și să-i cazî, muică-n genunchi,

Ca să-m' dea drumu de-aici.

Că drumu de mi l-o da,
Io mult bine i-oi făcea!

Bine vorba n-o sfârșea.

170. Baba, din Tirșor pleca.

La Ștefan - Vodă mergea.

Ștefan - Vodă, mi-o vedea

Și la întreat, mi-o luoa:

-Babă slabă și de treabă.

175. Și cu vorba de ispravă,

lote babo, ce gândesc.

Pe Corbea-l căsătoresc!

Logodnică, i-am găsit,

Neam de lemn nestrunjuit.

180. Pe jupâneasa Carpina,

Adusă din Slatina.

Nici de bardă, bărduită.

Nici de teslă, tesluită.

Numai din topor cioplită.

185. La tulpină văruiță

Și puțântel ascuțită.

O să-i dau și lăutari.

Numai păsări de-ale mari.

Cu papucii gălbiori.

190. De-ai să joci pân-o să mori.

La marginea crângului,

Unde-i drag voinicului.

Muma Corbii, ce-m' făcea?

Înapoi, că să ducea.

195. Și lui Corbea că-i spunea:

-D-alei, muică, puișor.

Dragu muicăi, Corbișor,

Ștefan - Vodă s-a gândit,

Logodnică, ț-a găsat.

200. Pe jupâneasa Carpina,

Adusă din Slatina.

Nici din bardă, bărduită.

Nici din teslă, tesluită.

Numai din topor cioplită.

205. La tulpină, văruiță

Și puțântel ascuțită,

Și-o să-ț' dea și lăutari,

Numai păsări de-ale mari.

Cu papucii gălbiori.

210. De-ai să joci, pân-o să mori.

D-alei, Corbea, ce-m' spunea?

-Muică, măculița mea.

Jupâneasa Carpina,

Adusă din Slatina.

215. Nu mi-e logodnica mea.

Ci-i-e țapa, pustiea.

Care-o să mă puie-n iea.

Iar felu de lăutari,

Numai păsări de-ale mari.

220. Cu papucii gălbiori.

De-ai să joci, pân-o să mori.

Álea nu-m' sânt cântători,

Ci-m' sânt, muică, corbișori.

Care-n pâlcuri să rotesc.

225. După stârnu-m' cloncănesc.

Muma Corbii, ce-m' făcea?

Înapoi că să-ntorcea,

La palat că îm' mergea.

Lu' Vodă, iar îi cerea,

230. Să-i dea drumu lu' Corbea.

Ștefan - Vodă-i răspundea:

-De nu-i place lu' Corbea.

De nu-i place Carpina,

Am să-i dau pe Cânepa.

235. Adusă din Cîmpina.

În pământ îm' e născută,

Din pământ îm e crescută.

Cu vârtejuri răsucită.

Muma Corbii, ce-m' făcea?

240. Înapoi că să ducea.

Și lu' Corbea că-i spunea.

D-alei, Corbea, ce-m' făcea?

Mâna-n pozănar băga.

De-o cheiță că-m' scotea.

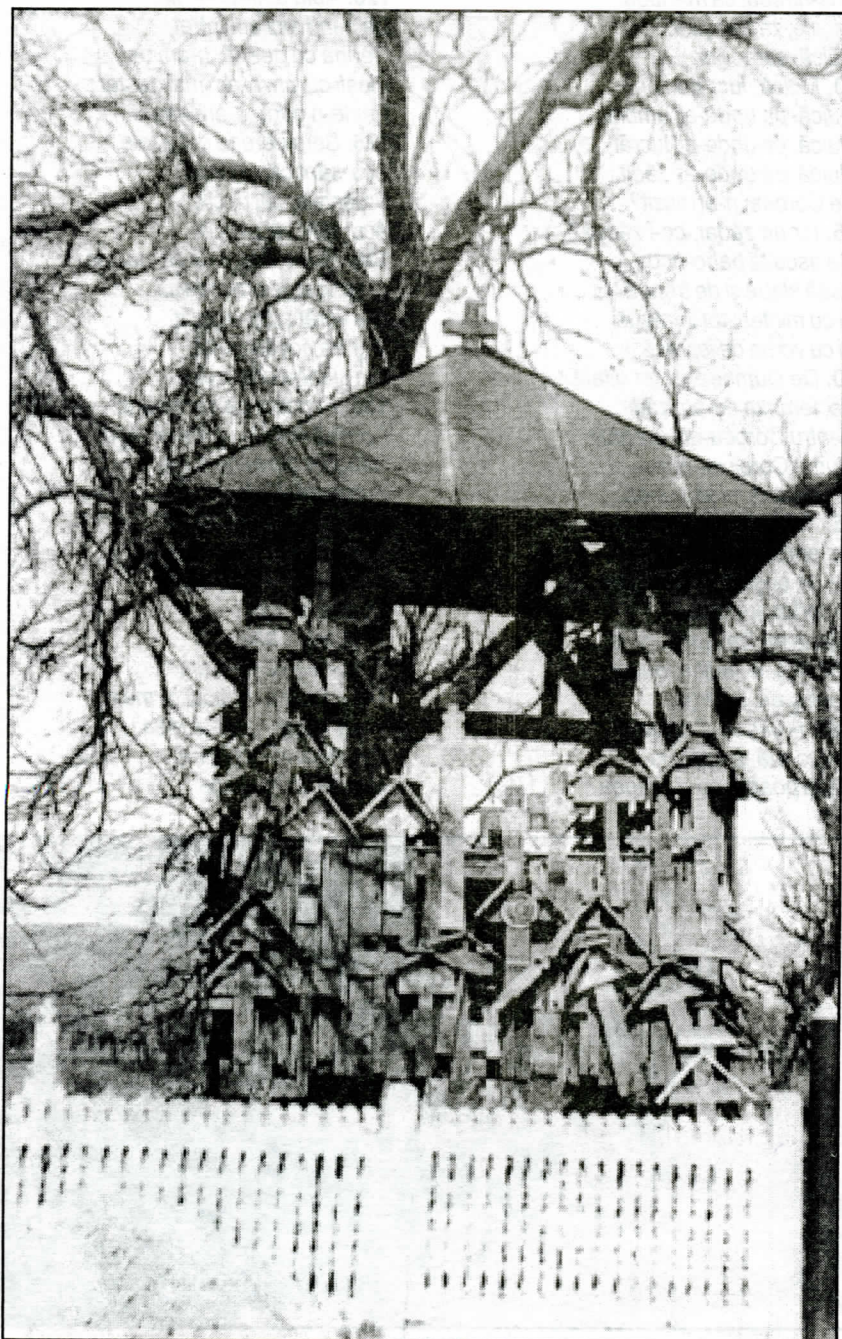
245. Și muică-sa că i-o da:

- Muică, muiculița mea.

Ia, na, tu, cheița asta.

Și să mi-o țâi muică, bine.

Cu ea să mă scapi pe mine.

250. Să mergi în târgu cu flori,
Să iei nooă saraoli
Și cu nooă săpători.
Și-acasă, să mi te duci
Și de lucru să te-apuci.

255. Să sape jos, în gunoi,
În spatele grajdului.
Și să sape zi și sară

Să-m' scoată pe Roșu-afară.
C-a scăpat pe taică-mieu,

260. Să scape și capu mieu.
Muma Corbii, ce-m' făcea?

Nooă saraoli găsea
Și cu nooă săpători
Acasă, că mi-i ducea.

265. La gunoi le arăta
De săpat că s-apuca.

Și săpa, mare, săpa,
Pân-ce grajdul mi-l găsa.
Pe Roșu, că mi-l scotea.

270. Și-i da grăunță cu poala.
Jeraticul cu tava.

Foaie verde, izmă creață,
Într-o joi de dimineată.

Cam pe rouă, cam pe ceață,

275. Cu murgulețu de lață,
Muma Corbii, ce-m' făcea?

De palat s-apropia.

Ștefan - Vodă c-o vedea.

Înainte că-i ieșea

280. Și la întrebat, mi-o lua:

-la ascultă, babo-ncoa?

Nu ți-e murgu de vânzare?

Îț' dau bani, îț' dau parale,

Și iapa mea-a albă-a mare.

285. În toată herghelia, tare.

- Să trăiești, doamne - Ștefane,

Nu mi-e murgu, de vânzare.

Murgu, mi-e de dăruială,

Cui o da pe Corbea - afară.

290. Și cum vorba și-o sfârșea

Drept la temniță pleca.

Ștefan - Vodă, ce-m' făcea?

Gardienii că-ș' strângea

Dupe babă im' pleca.

295. Pe babă, mâna punea

Dupe ce mi-o n-conjura.

Murgu din mână i-l lua.

Soldații 'l-încăleca.

Dar pe toț' el mi-i trântea

300. Trânti unu,

Trânti doi.

Trânti nouăzeci și doi.

Iaca, baba mi-i vedea

Și din gură - așa zicea:

305. -Ștefane, măria ta,

Ascultă la mine-ncoa.

Geaba-ț' omori slugile,

Că nu-i știu puterile.

Ia dă-i drumu lu' Corbea.

310. Pe el mi-l-o cunoștea.

Să-l plimbe, din când în când,

Să-l facă nițeluș blând.

Ștefan - Vodă ce-m' făcea?

De cal să apropia.

315. S-apropia-ncetinel,

Să-l încalece și iel.

Și-apoi verde merșor,

Mi-l auzi Corbișor.

Iar Corbea când auza,

320. În gura mare, striga:

-Ștefane, măria ta,

Stai puțin, nu-ncăleca.

O să-ț' răpună viața.

Ia dă-m' tu, hainele tele.

325. Să dedea Roșu cu ele.

Și dă-m' tu, sabia ta,

Să să-nvețe el, cu iea.

Să-m' dai căciula, din cap,

C-așa-i e lui Roșu, drag.

330. Ștefan - Vodă, ce-m' făcea?

Nooă bărbieri tomnea

Și la Corbea li ducea

Îl tundea și mi-l rădea

Hainele că-ș' dezbrăca

325. Și lu' Corbea i le da.

Iar Corbea că se-mbrăca.

Sabia că mi-o-ncingea.

Drept la Roșu că mergea.

De-o batistă că scotea.

340. Pe la ochi că mi-l ștergea.

Pe frunte că-l săruta.

În chingă bine-l strângea.

În scară să ridica.

Și-n gura mare, striga:

345. - Ștefane, măria ta,

De ți-e frică de-oi scăpa.

Întărește-ț' gârziile.

Și ferecă-ț' porțile.

Cu fiarele plugului.

350. Puterea pământului.

Pe Roșu 'l-ncăleca.

Și prin lume, ocolea,

O dată, de doo ori,

Până la vreo zece ori.

355. Prin lume că să vâra.

Și de maică-sa, că-m' da.

Drumu unui chiot da.

Ia maică-sa că-m' striga:

-Muică, măculița mea,

360. Întinde-m' tu, nuiaua.

Maică-sa să i-o dea, vrea.

Și în jos să apleca.

D-alei, Corbea, ce-m' făcea?

Mâna dreaptă că-ntindea

365. Și de brâu c-o apuca.

Pe Roșu că mi-l trăgea.

Pinteni în coaste, când da.

Șapte ziduri el zbura.

Zăua bună, Corbea-și loa:

370. -Măi rămâi, Vodă, sănătos.

La bună mână ți-am fost

Și harnic tu nu mi-ai fost.

Ștefan - Vodă, ce-m' făcea?

Dupe Corbea im' striga:

375. -Du-te Corbeo, sănătos

Avuși de-a face cu-n prost.

La bună mână mi-ai fost,

Da' harnic eu nu ți-am fost!

Mergea Corbea, ce mergea,

380. Mergea și se sfātuiea:

-Să-i fur lui Vodă, doamna,

S-o-nsura și alta -o lua.

Alta, măi mândră ca ea.

Să-i dărâm palatele?

385. El și-o face altele!

Măi bine coconu-ăl mic,

Să mi-l judec eu, un pic.

Că de ăsta l-o durea,

Că altu, n-o măi făcea!

390. Vodă Ștefan, să scula

Față albă, îș' spăla.

Chica neagră-ș' cheptena.

La icoane să-nchina.

Drept la leagăn să ducea.

395. Pe cocon mi-l mângâia

Și pe frunte-l săruta.

Nici trei zâle nu-m' trecea.

Și Corbea s-apropia

400. În palat drept că intra.

La cocon el să ducea,

Din leagăn el mi-l zmulgea,

Și căpșoru i-l tăia

Într-o țapă mi-l punea.

405. Trupu-n poartă, pironea!

Ștefan - Vodă să scula.

Fața albă că-ș' spăla

Chica neagră-ș' cheptena

La icoane să-nchina.

410. Drept la leagăn să ducea

Pe cocon, nu-l măi găsea.

Palme peste ochi că-ș' da,

Păru din cap și-l zmulgea

La fereastră să ducea.

415. La poartă când să uita,

Pe cocon el mi-l zărea

Toț' gardienii striga

Și potera, tot așa

Și din gură-ășa zăcea:

420. -Ascultați, ostași, încoa,

Din toată armia mea

Și potera tot așa:

Cin- mi-o aduce pe Corbea,

Mare boier l-oi făcea.

425. Și viața i-oi grația.

Iar doi hoț' de moldoveni,

De pe sus, din Botoșeni

Înainte că-i ieșea.

Și din gură-ășa-i zicea:

430. -Ștefane, măria ta,

Noi pe Corbea ți l-om da,
De ne dai boieria.
Și ne grațiezi viața.
Foilită-a bobului
435. Noi știm fagu Corbului
În munții Catrinului.
Ștefan - Vodă, ce-m' făcea?
Pe moldoveni 'i-narma
Dupe Corbea-i trimetea.
440. Moldovenii că-m' mergea.
Fagu Corbului găsea.
De fag mi s-apropia
Dupe-un păr s-alătura
Și de-o frunză, că-m' rupea.
445. De buze-o apropia.
De trei ori că șuiera.
De-un zgomot că s-auza.
D-alei, Corbea, ce-m' făcea?
Auza și im' zăcea:
450. -Măre... conciu mâne-sa
Oare, ce mai fu ăsta
De im' șuieră așa
De-acas', de când a plecat,
Părinții mi l-au iertat.
455. Popa, l-a cuminecat?
Moldovenii, răspundea:
-Ascultă-ne, Corbeo, - ncoa.
Noi nu sântem oameni răi

Ci doar frățiori de-ai tăi.
460. Ștefan - Vodă ne-a murit.
Și-a lăsat cu jurământ.
Să mergi să-i calci pe mormânt.
D-alei, Corbea, ce-m' făcea?
De moldoveni, asculta
465. Drept la palaturi pleca.
Ștefan - Vodă că-l vedea
Fiorii morții-l trecea.
Și-n gura mare, striga:
- Du-te, Corbeo, sănătos,
470. La bună mână mi-ai fost.
Da' harnic, eu, nu ți-am fost!
Iară Corbea, ce-m' făcea?
Di la palat că-m' pleca.
La temniță să ducea
475. Pe Gheorghită mi-l prindea:
-Ado, moldovenii-ncoa.
Pe scară mi-i arunca
480. Și cu sabia-i tăia.
Pe Roșu se-ncăleca
Și-apoi spre codru-m' pleca.
Cu frunza, că-m' șuiera,
Pe Roșu, mi-l mângâia
485. Și din gură-așa-i zăcea:
-Murgule, căluțu meu,
Tu-m' iești frățioru meu.
Hai în codru, să trăim
Să trăim să haiducim!

*** Acest frumos și mult îndrăgit, în trecut, cântec haiducesc, l-am auzit în 1920, de la Nicolae Lăețu, în 1926, de la Petre Proțeșescu și în 1935, de la Marin D. Munteanu și Petre D. Ionescu. Se remarcă și cu acest cântec vechi, că toate variantele cunoscute, din care multe s-au publicat, nu toate sânt la fel. Dacă fondul - la majoritatea, e același, expunerea este cu totul diferită, potrivit- cred-și imaginației celor ce l-au popularizat. Așa, de exemplu, după cum și cu alt prilej am arătat, "Corbea", cântat la Scaești, pe care o socotesc drept una din cele mai bune, nu este deloc asemănătoare cu cea culeasă de la Constantin Sucea** din Coșofenii din Dos, sat vecin cu noi. Pentru exemplificare, vom anexa această variantă:**

Corbea**

Foaie verde meri domnești
La cele căși mari domnești
Aseară la Ștefan - Vodă
S-au strâns boierii la vorbă
5. Dar vorba de cin' era?
Tot de Corbea haiducu.
Mi-a cucerit pământu.
Iar boierii că vorbea,

Cine pe Corbea prindea
10. Și pe Corbea 'l-ducea,
l-o dăruî moșia.
Moșia și Țarigradu.
Iar pe Corbea că-l prindea.
Și-nchisoare că-l băga.
15. La temniță mi-l băga.
La temniță betonată
Unde n-a fost niciodată.
Ia, să vezi ce să-ntâmpla:
Mama Corbii,
20. Din țara Moldovii,
În sâmbăta Paștilor,
În vinerea ouolor.
Două ouă că roșea.
Unu-l da portarului
25. Și-altu-l păstra Corbelui.
La firidă se ducea,
Pe firidă că-l striga:
-Aleî, mamă dumneata,
De-mi ești viu să mi te știi.
30. De-mi ești mort să te jelesc,
La popi să te pomenesc!
-Maică, măiculița mea,
Eu sânt viu ca să mă știi.
Nu sânt mort să mă jelești.
35. Abi' suflețelu-l țiu!
Pe mine când m-a băgat
Erau broaștele ca nucile
Și-acum sânt ca găștele.

Dară maică, o șerpoaică,
40. Mi-a puiat, maică, în barbă,
Când să-ntinde
Mă cuprinde,
Se zgârcește,
Mă sfârșește,
45. Pe mine mă prăpădește.
Du-te, mamă, să te duci,
La fântâna cu trei nuci,
La pădurea cea tăiată,
Unde-am mai scăpat odată.
50. Du-te, mamă și să pui
Patruzeci de lucrători de zi,
Patruzeci de lucrători de noapte
Până pe Roșu l-o scoate.
Toți sapele le-o frângea.
55. Că Roșu și-o fi băut balele
Și-o fi mâncat zăbalele.
Când pe Roșu îl scotea,
Soarele că răsărea,
Și la Vodă că pleca.
60. Cu car-pe drum se-ntâlnea,
Toți pe baba mi-o-ntreba:
-Aleî, babo, dumneata,
De ți-e Roșu de vânzare,
De ți-e Roșu de schimbare.
65. Să-ți dau unu, să-ți dau doi,
Să-ți dau trei și să-ți dau patru
Să-ți dau herghelia toată?
-Nu mi-e Roșu de schimbare.

Roșu mi-e de dăruială
70. Dăruit Măriei Sale,
 Scot pe Corbea din-
 închisoare!

Zace Corbea la-nchisoare.

Foaie verde micșunea
 Pe la poartă mi-ajungea,

75. Pe la Vodă să plimba,

Iară Vodă c-o vedea,
 Și din gură -așa-i zicea:

-Mamă slabă,

Și de treabă,

80. De ți-e Roșu de vânzare,

Să-ți dau galbeni și parale.

De ți-e Roșu de schimbare.

Să-ți dau unu, să-ți dau doi,

Să-ți dau trei și să-ți dau patru,

85. Să-ți dau herghelia toată?

Nu mi-e Roșu de vânzare,

Nu mi-e Roșu de schimbare,

Roșu mi-e de dăruială,

Dăruit Măriei Sale.

90. Scot pe Corbea di-

nchisoare!

Zace Corbea la-nchisoare.

Ia, să vezi ce să-ntîmpla?

El pe Corbea că-l scotea,

Nouă bărbieri puneă

95. Până pe Corbea-l rădea,

Toți bricele le frângea.

Mai lăsa ce-i mai lăsa

Îi lăsa mustăți involvori,

Cum stă bine la voinic.

100. Iară Vodă ce făcea?

Care pe Roșu-ncăleca

Popă nu le trebuia.

Iară Corbea că striga:

-Alel, Vodă dumneata,

105. Nu-ți mai prăpădi oastea.

Ți-o trebui undeva,

Și dă-l pe Roșu încoa!

Și Corbea-l încăleca

Și mi-l plimba puținel

110. Se mira lumea de el.

Mâna-n șold și-o arunca

Și prin lume să uita

Până pe mă-sa vedea.

Și la Vodă că striga:

115. - Alel, Vodă dumneata,

Zăvorește-ți porțile

Și îți pune străjile.

Că Roșu s-a-nfierbântat.

Să nu dau de vreun păcat!

120. Când pe Roșu-ncăleca

Și cu pintenii că-i da.

Peste zăvoare sărea

El sărea și să ducea

La pădurea cea tăiată

125. Unde-a mai scăpat

odată.

El ședea și se gândea,

Ce să-i mai fac eu lui Vodă .

Să-i iau copiii și trăsura,

El își face alta-n loc,

130. Da să-i iau coconu,

Că i-ar săca sufletu.

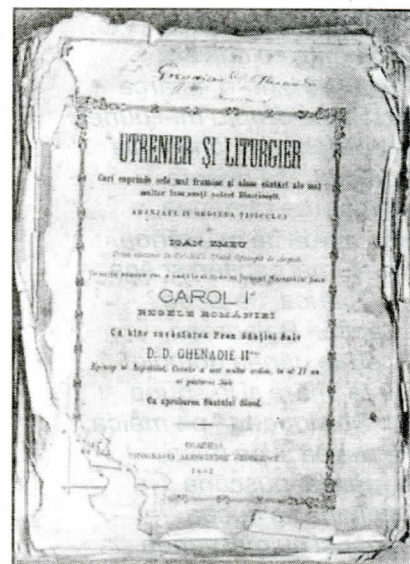
Într-o sâmbătă sara,

Pui de lup că să făcea,

În grădină că-m' intra,

135. Și coconu că i-l lua.

Iară Vodă ce făcea?

Omora slugile,

Și chinuia doicile

Pân-aminte și-aducea.

140. Asta mi-este di la Corbea.

Și pleca și se ducea

Și cu Corbea se-ntâlnea.

Și din gură așa-i zicea:

- Alel, Corbeo, dumneata,

145. Haiducește Corbeo-n pace,

Niminea n-are ce-ți face!

Dă-mi coconu, coconașu

Că mi-a săcat sufletu!

Haiducește Corbeo-n pace

150. Nimeni n-are ce-ți mai face!

* * Corbea, culeasă de la Constantin Sucea și publicată în volumul "Cântec vechi din Oltenia", pag. 90-94.

Am copiat această variantă, spre a dovedi că deși sânt două sate vecine, totuși cântecile sânt

deosebite. Se remarcă însă faptul că această variantă este mai cunoscută de scaieștenii de azi, decât varianta cântată așa de frumos de bătrânii satului nostru. De altfel, Sucea și lăutarii din Coțofenii din Dos, au cântat-o de atâtea ori și la petrecerile de aici.

Dobrica Bratului *

Foaie verde de trei flori,

Are Bratu, trei feciori

Și mai are Bratu, are

Pe Dobrica, fată mare.

5. Cu cozile pe spinare

Împletite cu parale

'nconjurare cu pistoale.

Foaie verde-a bobului

La tulpina fagului,

10. La umbra stejarului

Stau feciorii Bratului,

Cu Manea-al Pescarului,

Cu Niță-al Șamburului.

Ei bea și chefuia,

15. De nimic nu le păsa.

Iar Dobrica, ce făcea?

Puțânel că adormea

Și urât vis că-m' visa.

Ea în picioare sărea

20. Și lui Stanciu așa-i zicea:

- Alel, neică, Stanciule,

Neică, frățiorule,

Neică, pistoalele tele,

Stau în cui, fără vergele.

25. Neică, flintișoara ta,

Șade -n cui, ca o vergea.

Că ieu, neică, mă culcai

Și urât vis că visai.

Bine vorba nu sfârșă,

30. Potera-i înconjura

Căpitanu - așa zicea:

- "Măi, Stanciule - al Bratului,

Vrei tu, măre să te predai,

De poteră să fii legat,

35. Or' vrei să mori împușcat"?

- Căpitan, Balaurean,

Nu sânt muiere din sat

Să mă dau ție legat

Sânt voinic, cu comănac,

40. Ați vedea ce-o să vă fac.

Dar Dobrica, ce-i zicea?

- Taci, neică, nu zăce - așa,

Că-ți răpun câinii viața.

Ia ade-mi pe durda-ncoa

45. Să le-arăt eu, ce-oi putea.

Pe durda-n mână i-o da.

Ea da prafu cu poala.

Și gloanțe cu chivăra

Pe durda bine-o -ncărca.

50. *Ea pe dreptu mi-l punea*

Și pe stângu-ngenunchia

Șaptesprece doboră

Iar restu ce rămânea,

Rău durda că mi-i rănea.

55. *Numai căpitan scăpa.*

Iar Dobrica, ce zicea?

- Căpitan Balaurean,

Tu du-te pân-la domnie.

Du-te, măre și le spune

60. *Să sloboadă pe maica,*

Pe maica și pe taica,

la mâncat pușcăria.

Căpitanu se ducea

Și-napoi nu mai venea.

65. *Iar Dobrica, ce-m' făcea?*

Pe-un cal roib se-ncăleca,

La domnie se ducea.

Domnia când o vedea,

Un ou roșu-n par punea,

70. *Dobrica, oul ochea,*

Durda-n el mi-o slobozea

Oul praf că mi-l făcea

Iar pieptul mi-l dezvelea

Domnia, când mi-o vedea,

75. *Iertare că-i dăruia.*

Ea pe cal încăleca

La pușcărie pleca.

Un amnărași că-m' scotea

Și foc pușcăriei da

80. *Ușile le deschidea,*

Pe-ai închiși îi libera

Și pe taica-l desfereca,

Pistolu-n mână-i punea

Iar pe maica mi-o lua,

85. *Pe roibu ei mi-o suia.*

Și acasă mi-o ducea.

Un cântec haiducesc foarte vechi, pe care mi l-a cântat foarte frumos Gheoghe Joaia, Marin D. Munteanu, Petre D. Ionescu, etc. (azi decedați), prin anul 1920. Cunoscut și în Coțofenii din Dos, tot în acel timp.

Am cercetat urma acestui cântec printre bătrânii de mult trecuți în lumea umbrelor: Ion Tomescu, Stan Stanciu, Sandu Giugă și alții, care îl cunoșteau. Am dorit să aflu de ce acest cântec este cunoscut numai în cele două sate și dacă este vreo legătură între Dobrica și Dobra, mama haiducilor Dobra și Pătru și, nu am putut căpata nici o lămurire care să dezvăluie, cât de cât această taină.

În prezent, acest cântec este cunoscut și cântat foarte frumos de Carolina Țucanovici de 26 de ani și mama ei Ioana Țucanovici de 48 ani, telefoniste P.T.T.R. Scaiești, de la care le-am cules din nou, 20 decembrie 1969..

În afară de acest frumos cântec al Dobricăi, tot prin preajma anului 1920 precum și în 1926, am cules de la vestitul clarinetist Costică Gașpăr din Cornița, precum și de la bătrânii din Scaiești, din acea vreme, Năstasie Lăețu, lăutar cu faimă, Ion Tomescu și Dincă Pițigoi, veterani de la

1877-1878, precum și de la bătrânii Marin D. Munteanu și Ioan C. Budici, cântecul tot așa de frumos al celui alt fecior al lui Bratu, Stanciu al Bratului, cântec pe care îl redau mai la vale, așa cum l-am cules. Am cercetat în satele vecine precum și în alte părți, despre acest cântec, dar

nimeni nu mi-a putut da o cât de mică lămurire.

Și în satul nostru, este de mult uitat, din păcate! Poate că, în urma cercetărilor ce vom mai face, se va mai găsi cineva care să-l cunoască, așa cum s-a întâmplat și cu cântecul Dobricăi!

Cântecul lui Mărin*

Cât ai zice rug întins,
Cobora Mărin pe pisc
Cu calu vânăt închis.
Dar hodină unde-m' da?

5. Jos în vale, la ceșmea.

Apă calului că-i da
Și pe burtă se punea

Și ofta bietu, ofta,
Maică-sa că-l ajungea

10. Și din gură-așa-i zicea:

- Mărine, muică, Mărine,
Muicăle, e greu de tine.

Păza, muică, armata
Că ți-a sâmtât urma ta.

15. Bine vorba nu sfârșea

Armata-l înconjura
De bete mi-l descingea
Și pe Mărin îl lega.

Mi-l bătea, mi-l schingiuia

20. Și din gură-l întreba:

- Spune măi, Mărine, spune,
Ce rele-ai făcut pe lume?

- Rele fapte n-am făcut,
Da' dușmanii m-a pârât

25. Cap de revoltă m-au pus,
Pân-acuși am stat ascuns!

- Dac-ai fost nevinovat,
La conac, ce mi-ai cătat,
Nebunii-ai întărâtat

30. De foc la pătule-au dat?

Muiculița ta, de câine,
Scoatem noi untul din tine!

...

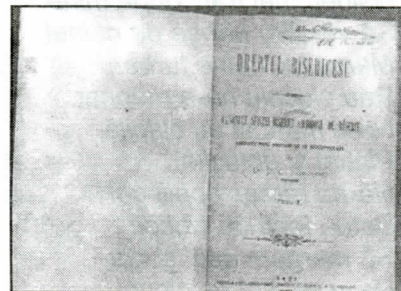
Și iar verde și-o alună,
Mi-l plânge măicuța-a bună.

35. Mi-l plâng fetele din sat

Că mi-a fost frumos băiat,
Că acuși zace-n șanț culcat,
De armată împușcat.

* Cântecul lui Mărin Mehedințu din
Coțofenii din Dos, împușcat în 1907,
socotit cap de revoltă.

Acest cântec este încă mult
cunoscut și în Sciaști.

Stanciu al Bratului

Și-am zis verde mărăcine
Ascultați încoa la mine.

Să vă cânt, măre-oi cânta
Din vremea cu potera

De un Stanciu-al Bratului,
Bratului, haiducului,

Care când a haiducit

Multe chimire-a golit

Mulți ciocoi a jegmănit.

Și potere-a pustiit.

Ca să spui povestea toată,

Faceți plosca ceia roată,

Ca s-ajungă și la mine,

S-o sug și eu, mult și bine.

Și să cânt cum se cuvine...

Hai și-acum noroc și bine

Și-ascultați boieri la mine! *

Frunzuliță a bobului

Pe culmița dealului

Dealului Vâlsanului

La umbrița fagului

Din mijlocul codrului

Stau ficiorii Bratului.

Cu alți cinci din ceata lui:

Cu Manea-l Pescarului,

Cu Niță-al Șamburului,

Ion al Cimpuielului,

Stanciu al Bărbuiului

Și Dumitru-al Ruiului.

Îm' beau, măre și-m' mânca,

Îm' tot bea și chefuia

De nimic nu le păsa.

Nici c-o veni potera!

Floriciă viorea,

Cine măre, îm' venea,

Fuguța pe potecea,

Și petrecerea strica?

Era sora lor mai mică,

Dobrița, fată voinică,

Înspre frații ei venea

Și din gură le zicea :

- Alei, neică, Stanciule,

Neică, frățiorule,

Voi stați, neică la taclale,

Potera vine din vale.

Lăsați neica ploștile,

Că v-ajung poterile

Si vă curmă zilele.

Bine vorba nu sfârșea

Și pe vâlcea îm' venea,

Tot suia și înjura

Căpitan cu potera

Și la Stanciu că-m' striga:

-Măi, Stanciule al Bratului,

Vrei, măre, să te predai,

De poteră să fii legat,

Or' vrei să mori împușcat?

Dară Stanciu ce-i zicea?

- Căpitane, dumneata,

la-o-ncet cu potera.

Nu sânt muiere cu concii

Să zic că-n luptă nu poci.

Ci sânt cruce de voinic

Nu mi-e frică de nimic.

Cu noo poteri mă bat,

Nu mă las să fiu legat

Si nici să mor împușcat.

Or' de sabie tăiat.

Că-acuș' de m-oi mânia,

Pune-oi mâna pe durda,

Pe durda, pe nebuna.

Pe care -o cunoști tu, bine,

Că nu mă dă de rüşine.

Stăi să bag eu praf în ea,

Să bag prafu cu mâna,

Alice, cu chivăra,

Fieru cu zbuzătura.

Și mi-oi lua-o la obraz

Și voi trage cu necaz,

Pe nici unu nu vă las!

Durda iute mi-și-o lua,

Cu stânga mi-o apuca

Și cu dreapta mi-o umplea,

Mi-o umplea, mi-o încărcă.

Ăilal' la fel făcea.

Tot' pe burtă se punea,

Durdele că-mi descărca

Si văile răsuna.

Șapte poterași pica,

Ăilal' la fug-o lua.

Căpitanu, grec fricos,

La fugă, nerușinos,

La poterași le striga,

Din gură că le grăia:

- Fraților, ne-a venit hacu!

Lăsați pe Stanciu, la dracu!

Am auzit, n-am crezut,

Acuș' cu ochii-am văzut,

Vinele mi s-a muiat,

Picioarele m-au lăsat,

Mâinile mi s-au legat.

Să vă spui, ce să vă spui,

Cu dracu să nu te pui,

Dar-mi-te cu sluga lui,

C-ăsta-i omu dracului!

Poterașii ce-m' făcea?

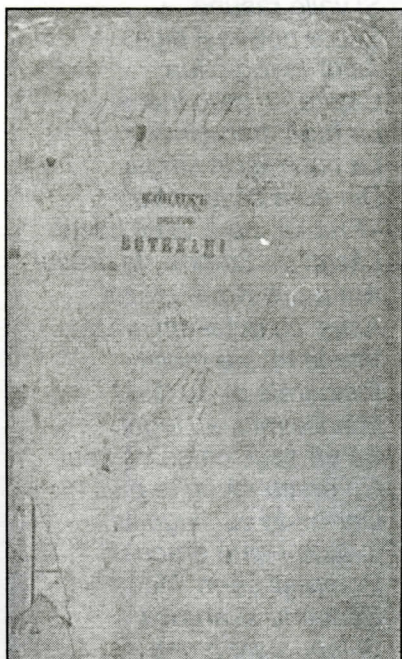
Sânețele și-arunca,

Și iepurește fugea,

Care pe unde apuca,
Joc de fugă, nu-ș' bătea!
Iară Stanciu, ce-m' făcea?
Poterașii că-i gonea,
Și din fugă îi rărea!
La ai lui, le porâncea:
- Staț' cu durdele-încărcate,
C-avem să facem dreptate.
Haideți măi fraț', după mine,
Să vărsăm sânge de câine!
Mama lui, câine turbat,
Rău ciocoiu ne-a mâncat.
Ne-a mâncat cu clăcile,
Plătim și urzăcile!
Ne-au rămas copiii goi
Bată-l focu de ciocoi!
Să mergem acu' și noi,
Pe la cel hoț de ciocoi,
Să simtă pe pielea lui,
Cine-i Stanciu-al Bratului!

.....
Ș-acuș' boieri, dumneavoastră,
Uitai de ploscuța noastră,
Cu cântecul m-am cam loat,
Gurița iar s-a uscat!
Cu povestea Stanciului,
Atârnără-t' plosca-n cui!
Ia dați-o jos, pe-ndelete,
S-o sugă moșu, cu sete,
Ca să-m' stimpăr inima,
Inima, pârda-nica!

.....
* **Cu această introducere, obișnuia să-și înceapă cântecile, bătrânul Năstasie Lăețu și fiul său, Nicolae.**

Corbu*

Din informațiile culese de la bătrânii Ilie și Mărin Munteanu, Ștefan Cătănoiu, Ion Chiriță, Ion C. Budici, Ion Tomescu și alții, în anul 1925, dealul Corbului și valea cu același nume, își trage numirea de la un haiduc numit Corbu, care își avea bordeiul acolo. Despre acest Corbu mi-au povestit lucruri frumoase: asuprit peste măsură de ciocoi greci, a luat calea codrului, ca și fârtaii lui - tovarăși de suferințe și de haiducie - Dobre și Pătru și alții, necunoscuți încă. Despre isprăvile lor s-au dus până departe veștile și mulți asupritori au plătit cu viața răul pe care l-au făcut bieților obidiți.

Unde auzeau că se face nedreptate țaranului erau acolo și vai de cei ce le cădeau în mână. De o cinste exemplară, ca și orice haiduc, de altfel, erau mult iubiți de poporul împilat, căci:

„...luau bani de la ciocoi,
Ca să-mbrace mulții goi.
Jegmăneau pe cei bogați
Și-ajutau pe-mpovărați...”

Din multele isprăvi ale lui Corbu, bătrânii mi-au povestit câteva pe care le mai țineau și ei minte, printre care și lupta cu potera și lovitura de la “hanul grecului” cunoscută de ei în formă de cântec. Acest cântec al lui Corbu, cântat așa de frumos pe vremuri de către cei ce-l cunoșteau, s-a mai păstrat până prin 1930, de când a fost dat uitării, ca multe din cântecile bătrânești. Bătrânii spuneau că îl cântau cu multă fereală ca și pe celelalte cântece bătrânești, ca: Dobre, Pătru, Dobrica Bratului, Stanciu Bratului, Corbea, Tunsu, și altele, de frica boierilor care interzisese aceste cântece. Totuși mi le-au cântat cu drag și le-am cules, păstrându-le ca pe o scumpă amintire.

Nu se cunoaște sfârșitul acestui haiduc, dar se spune că fiul său, tot haiduc, a fost prins de poterași și dus la domnie*. Auzind de isprăvile lui, dar și de binele făcut săracilor, Vodă Cuza l-a iertat, cu condiția să intre în rândul ostașilor săi. De atunci, nu s-a mai auzit nimic nici despre el.

Cântecul lui Corbu, așa cum l-am cules de la bătrânii mai sus citați, l-am verificat și prin 1930-1935, cântat de Nicolae Lăețu, Gheorghe Joia, Dinu Stan, Maria Ivan și alții, care știau să-l cânte la fel, bineînțeles cu unele modificări. Nu am făcut altceva, decât l-am cules, așa cum l-am auzit de la toți și am păstrat forma cea mai veche și mai demnă de crezare.

Se cânta recitativ, foarte frumos, cam pe aceeași melodie cu cântecul lui Iancu Jianu și al lui Dobre.

* Deoarece se pusese mare preț pe capul lui, l-au dus viu, sperând să încaseze suma. Când colo, Vodă Cuza, i-a dat iertare! Așa povesteam, cu multă satisfacție, bătrânii...

Verde mă răcine,
Ascultaț' la mine,
Cu ploștile pline.
Că am să vă cânt
5. Cuvânt cu cuvânt,
Cântu Corbului,
Al haiducului.

.....
Păi, verde - viorea
Cine îm' venea
10. Din sus de vâlcea?
Voinic tinerel,
Voinic ocheșel,
Cu mustața lungă
Gata să te-mpungă.
15. Ochii lui, ca mura,
Grea, căutătura.
Pe murgu-i călare
Cu durda-n spinare,
După el alți cincii,
20. Or' de cincii ori cincii,
Pe-alese voinici.
Durdețele lor,

Spaima grecilor
Și-a ciocoiilor!
25. Cu mustăți în spangă
Cu chica palangă,
Ușurei pe șei,
Mândrii voiniceil
Iată, mare, iată
30. L-astă mândră ceată,
Ceata Corbului,
A haiducului,
Spaima grecului
Și-a ciocoiului.
35. În față-i s-arată,
O sprintenă față,
O față bărbată,
Față-mbujorată,
De tot spăriată.
40. Pe Corbea mi-l vede,
La iel să repede,
'n fața calului,
Calu Corbului:
- Corbeo, Corbișor,
45. Mergeți fluierând,

Din frunză cântând,
Vouă nici vă pasă,
Ce-ați lăsat acasă!
Nu vedeți, voinici,

50. Că moartea-i pe-aici,
Din jos vă pândește
Și la voi rânjește?
Iote, pe cărare

Ce dă-n drumul mare,
55. Culcați în tufiș,
Prin cel lăstăriș,
Poterăși ca frunza.

Ca frunza, ca iarba
Și nu stau degeaba.

60. Flinta-și pregătesc
Și la voi gândesc
Cum să vă apuce,
Colo, la răscruce.

Veniți dupe mine
65. Să vă scap de câine,

Calea să v-o ndrept,
Pe drumeagu-ăl drept
Să vă scap de ei,

Dare-ar dracu-n ei,

70. De câini, de mișei.
Vorba nu sfârșea
O pușcă pocnea,
Fata că-m' cădea
Jos, pe potecea.

75. Sărmana de ea!

- Fire-ați voi de câini,
De câini, de hapsâni,
Mult o să-m' plătiți
Greu să-m' răsplățiți

80. Omorâți o fată
Și nevinovată!

Dupe ei, voinici.

- Dupe ei, voinici,
Prin văi, pe colnici!

85. Durdele pocniră,
Poterăși căzură.

Urlau poterașii,
Strângându-și brânașii,
Corbea, la fărtați

90. Striga din ficați:

- Dați, nu vă lăsați,
Dați și chiușiți,

Să-i scoatem din minți!
Poterăși cădea

95. Iarba să roșea,
Că-i lovea din spete,
Alți, ce dau cu sete.

Căci de prin ponoare,
Veneau ajutoare,

100. Haiduci ne-nfricați
Cu moartea-nvățați.

- Măi, Corbeo, băiete,
Loviți măi cu sete,

Mama lor de greci!

105. Că pe unde-m' treci,
Tot de ei te freci.

Hu, hu, hu, dăi durdă,
Iote-i cum măi sturdă.

Le-au căzut șalvarii,
110. Încurcând lăstarii.

Arde-i mai cu zor
Corbeo, Corbișor.

Și-apoi, bai cu noi,
Pe la cei ciocoi,

115. Să facem dreptate,
Unde-i strâmbătate.

Pân' pe scăpătate,
Au pocnit de moarte
Durde-ntărâtate!

120. Poterași căzuți,
Lua-i-ar dracii, mulți.

Dar măi mulți fugiră,
C-ai dracu, gândiră:

"Fuga-i rușinoasă
125. Dar e sănătoasă!"

Hei, și-acum, fărtați,
Haideti, nu mai stați,

Goniți după iei,
Țineți-vă-n șei.

130. Mai e ceva cale
Până-n han, la vale,

Hanu grecului
Și-al ciocoiului.

Să le stăm în față

135. Până dimineață.
Acolo ne-așteaptă,

Luptă și măi dreaptă.

Să ne spuie grecu,
Cum îi e petrecu.

140. Câte-a necinstit,
Câți a jegmănit.

Fete pângărite,
Case pustiite,
Bordeie căzute.

145. Neagră sărăcie,
Inimă pustie.

La grec e belșug,
Noi, tragem la plug

Înjugăți în jug.

150. În jugul grecesc,
Jugul ciocoiesc.

Hai la han, la grecu,
Să-i facem petrecu.

Să-l luăm ca din oală,

155. Să-l băgăm în boală,
Că acuși petrece,

Cu poterași zece.

Cu ai mai cu moț

Mama lor, de hoț.

160. Și cu căpitanu
Al mai hoțomanu.

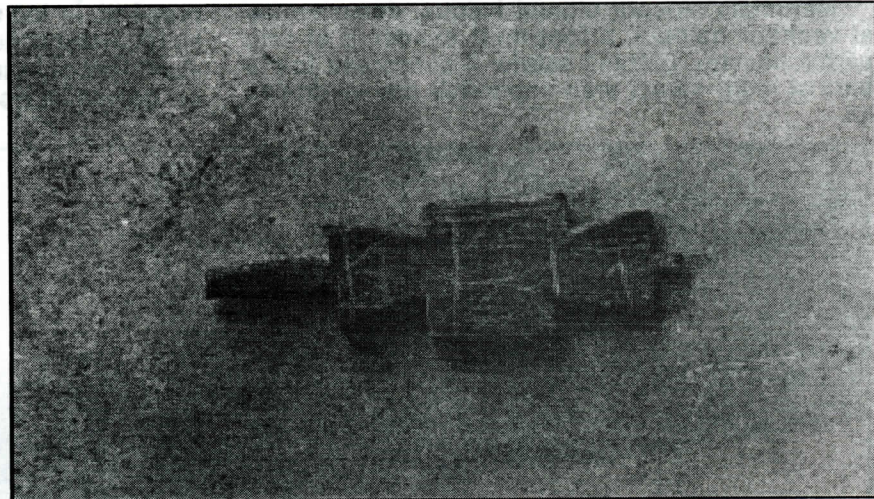
Să-i lom cu toptanu.

Pe nerăsuflăte

Și pe înfundate,

165. Să facem dreptate,
Pentru nedreptate!

....

Între cele două cântece haiducești, "Stanciu al Bratului" și "Corbu" se constată o vădită asemănare: Dobrița, vine să vestească pe fratele său, Stanciu că vin poterile. "Fata mare și bărbată", vestește pe Corbu tot de aceeași primejdie. Numai că, fata cade jertfă dorinței sale de a scăpa pe haiduci de poterași. În "Stanciu al Bratului" se arată că va porni să spele toate nedreptățile făcute de ciocoi, în "Corbu", aproape la fel: să se răzbune împotriva ciocoiului grec și hangiu ce făcuse atâta rău țăranilor și care petrecea cu frunzașii poterii...

Nu cumva cei doi haiduci vor fi fost "frați de cruce," sau tovarăși de haiducie?

De altfel și în "Dobre"-varianta-se arată atacul de la conac.

Am întrebat bătrânii, însă nimeni nu a putut da un răspuns corect, totul fiind intrat în legendă.

Chestiunea rămâne de cercetat...

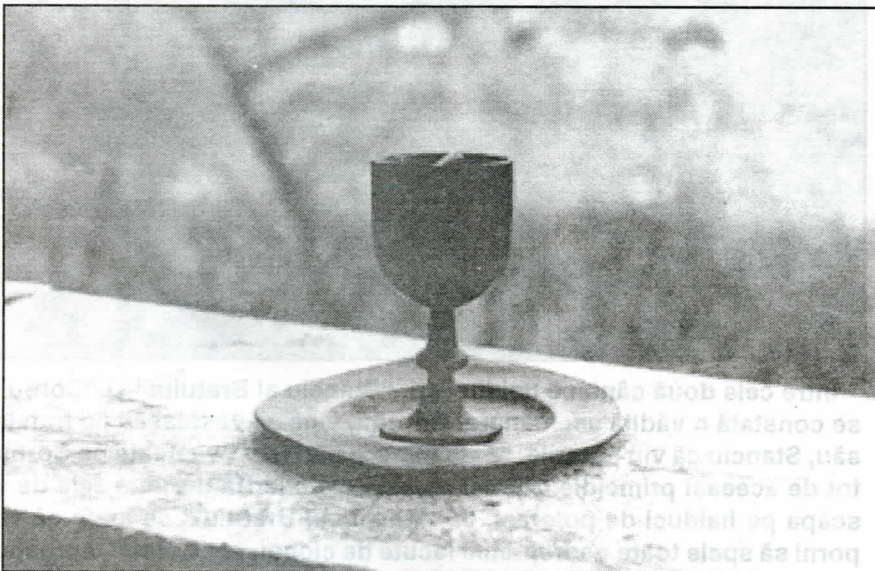
Măruntălu

Frunză, foaie din fâgii,
Ascultați-mă să spui,
De Măruntălu și-ai lui.
De Măruntălu măi frate,
5. Ce făcea-n lume dreptate
Lua bani de la cârciumari,
Și-nzestra fetele mari.
Jegmănea pe barosani
Și ajuta pe ai sărmani.
10. Galbini mari di la ciocoi
Ca să ia la săraci, boi
Îm' loa și boi și vaci
Și le da pi la săraci.
Pe unde mi să ducea
15. Spaimă-n ai avuți băga.
Că de bani mi-i scutura,
Chimirele ușura
Și pe săraci sătura.
Popă, dascăl, ce-ar fi fost
20. El pe toți mi-i loa la rost.
A venit și pi la noi
De-a băgat spaima-n ciocoi
Și în nește cârciumari
Că prea ereau tari și mari.

25. Mi ți-i loa pe nemâncate
Și-i judeca pe dreptate
Când intra în sat, măi tică,
Ăia să-ncuia de frică.
Și punea lacăte tari,
30. La lada cu galbini mari,
La lada cu galbini mici,
Toț' furați di la calici.
Sta jandarii de-l păzea
Că doar, doar mi l-o prindea.
35. Cum făcea, cum nu făcea,
larba fiarălor avea
Prin cășile mari intra,
Lacătile descuia
Și de galbini le golea
40. Iar pe - ăl de crăunea,
Și la jandari că-m' striga,
El pe loc mi-l potolea.
Judecată că-i făcea,
Spinărușa 'i-ncingea.
45. Na, na, na, mă, porc de câine!
Ți-a plăcut să trăiești bine,
Mănânci cozonac și pâine,
Din munca săracului,

Truda amărătului!
50. Na ici, judecată dreaptă.
După faptă și răsplată!
Da' cât mi-a fost de isteț,
Fost-au fost și iubăreț.
Muierea și basamacu,
55. Mi l-a prăpădit, săracu.
Voichița, cârciumăreasă,
Pui de drac, curvă aleasă
Cu jandarii să-nțaleasă,
Când să mi-l găsască-n casă.
60. Într-o noapte fără stele,
Aoleo, ce foc și jele.
Jandarii mi l-au pândit
Cu Voichița l-au găsit
L-au găsit durmind în pat
65. Și cu lanțuri l-au legat.
L-au bătut, l-au judecat
Și la Ocnă l-au băgat.
Măruntălu, frățioare
Cu lanțuri tari la picioare.
70. Colo-n Ocnă, taie sare.
C-a vrut să fie dreptate,
Să fim toț' frate și frate...

Măruntălu, socotit ultimul haiduc, demn urmaș al vechilor haiduci, a fost mult cunoscut și prin părțile noastre. Bătrânii satului îl cunoșteau foarte bine și mulți săraci s-au împărțit din bunătatea lui.

Ajunsese spaima celor bogați și, mai ales, a celor despre care auzea că își făcuseră averea din exploatarea celor săraci. Dacă cei vizați dau de bunăvoie el se mulțumea și mai cu puțin, dar vai de pielea celor care ascundeau unde își țin banii.

Bătrâna Șimniceanu Maria, din Șimnic, povestea în 1925, cum a dat lovitură tatălui său: l-a anunțat că în cutare seară va veni, deci să aibă banii

pregătiți. În loc să asculte, bătrânul a pus meșteri de au făcut dreve de fier la tot balconul de la etajul de sus și a întărit oblonul prin care se intra din etajul de jos în cel de sus. În noaptea când știa că va veni Măruntălu, garzi puternice de jandarmi aduși special din Craiova, precum și oameni din sat, păzeau cu strășnicie întreaga gospodărie, precum și în sat. În puterea nopții, când nimeni nu se aștepta, un băiețel din sat, urmat de o bătrână, bate în oblon, cerând să vină părintele să grijească pe taică -său, greu bolnav. Bătrânul a cunoscut copilul și fără să bănuiască a desfăcut oblonul, ca să se trezească față în față cu... Măruntălu. Își poate închipui oricine urmările! Măruntălu a plecat, așa cum a venit. Când și-au revenit din leșin, când au dat alarma, ia-l de unde nu-i...

Bătrânul preot Gheorghe Săvulescu din Braloștița-Sfircea, povestea cum odată, când venea de la o pomană din Braloștița de Sus, pe când sta în fața cârciumii la un pahar de vin, zărește un călător venind obosit și plin de praf. Îl cheamă la sine, îi dă să manânce, îl cinstește cu vin și-l întreabă dacă are sau nu bani de cheltuială. Acesta îi spune: "Părinte, știi cu cine stai de vorbă? Eu sânt Maruntălu!" Pentru că știi să te porți bine cu oamenii, deși în noaptea care vine vream să-ți fac o "vizită", ai scăpat, dar, dacă ai, dă ceva, după obiceiul meu. Și preotul i-a dat cât a avut și cât a stat

Măruntălu prin aceste locuri, nu i-a făcut nici un rău. "Era om cumsecade, taică, spunea bătrânul preot, dar păcat de el. Oamenii nu l-au înțeles!"

Bătrânul meu bun, preotul Ioan Scaieșteanu, decedat în 1925, era iarăși în bune relații cu Măruntălu și de multe ori l-a primit și l-a omenit, când venea noaptea obosit, ori hăituit de jandarmi.

La noi, a dat lovitura la moara lui Sobovici, la bătrânul Stoienescu, precum și la Săulescu din Raznic.

Din câte povesteau bătrânii, era un om cumsecade, prietenos cu toată lumea și neînfricat, poate prea plin de îndrăzneală față de mulții dușmani ce -i avea. Încolțit însă din toate părțile, a plecat din părțile noastre și nu am mai auzit de el decât prin 1919, când unchiul Nicolae Scaieșteanu, pe atunci comandantul militar al Ocnelor Mari, a spus că Măruntălu, Zdrelea și toți ai lor au fost prinși și-și fac osânda acolo, pe viață. Spunea despre el că este muncitor, cumsecade, însă vai de cine se

lega de el! Avea o uitătură cruntă, dar, dacă era luat cu bine era bun de glume și povestea cu mult duh isprăvile ce l-au adus la Ocnele Mari.

În toamna anului 1920, la o petrecere în casa bunicului, a luat parte și unchiul, căpitanul. Cum era om căruia îi plăceau petrecerile cu lăutari, el însuși un foarte bun muzicant, a adus pe vestitul clarinetist Costică Gașpăr din Cornița și pe lăutarul Nicolae Lăețu. Printre altele, aceștia au cântat și cântecul lui Măruntălu, pe care l-am redat aici, cântec foarte îndrăgit pe vremea aceea.

Același cântec l-am auzit și în anul 1928, de la bătrânii Marin D. Munteanu, Ion Tomescu, Nicolae C. Ivan, Sandu G. Giugă.

Nu știu care să fie cauza, că de vreo 15-20 de ani, acest cântec este complet uitat, ca și multe din cântecile bătrânești ce odinioară au făcut fală satului nostru. Regret mult, însă, că nu l-am putut nota pe muzică liniară, că tare frumoasă melodie avea!

1907* - ed. III

Și-am zâs verde izmă creață,

Într-o joi de dimineață

Măre, ce mi s-auza

Măre, ce mi să vorbea

5. *Că mi-a loat foc Moldova!*

Și arde și-n Craiova!

Că pârjolu s-a întins,

Satele mi le-au cuprins,

Și să-ntinde tot mereu

10. *Până-n sătulețu meu.*

Și-apăi verde ca lipanu,

Mi s-a ridicat țăranu.

S-a ridicat cu toptanu,

Să facă-n ciocoi omor.

15. *S-aprindă conacele,*

Să taie ciocoaicele,

Să le ia moșiile,

Să pună plugurile

Unde și-au frânt oasăle

20. *Și i-au prins frigurile*

Răscolind pământurile.

Să care ciocoilor,

Toată munculița lor.

Și-apoi, frate frățioare.

25. *Cam pi la chindia mare,*

Cin' să vede-n drumul mare,

Cu săcuri și cu topoare.

Și cu furcile-n spinare?

E gloata calicilor

30. *Ceata flămânziților,*

E cârdul desculților

Lumea năcăjiților

Și spaima ciocoilor!

Foaie verde meri domnești.....(?)

*** Auzită de la Marin D. Munteanu, Sandu P. Prună, Ion Tomescu, Sandu Giugă și Nicolae Lăețu, în 1924.**

Este a treia ediție a baladei 1907.

Prima, culeasă în 1919, a doua

în 1922 și prezenta, în 1924 (cea originală).

Pentru mai bună înțelegere, o vom reda în întregime, așa cum am cules-o din a doua lucrare, "Flăcări în primăvara 1907":

Foaie verde izmă creață

Într-o joi de dimineață

Măre ce mi s-auzea,

Măre ce mi se vorbea,

Că s-a revoltat Moldova!

Și arde și în Craiova!...

Că pojarul s-a întins

Și satele mi-a cuprins

Și se-ntinde tot mereu

Până-n sătulețul meu.

Păi, iar verde ca lipanu

Mi s-a ridicat țăranu

Și-a pus mâna pe topor

Să facă-n ciocoi omor.

S-aprindă conacele

Să taie ciocoaicele

Să le ia moșiile

Și să pună plugurile

Unde și-au frânt oasele.

Și i-au prins frigurile

Răscolind pământurile

Să care ciocoilor

Toată munculița lor.

Și-apoi frate-frățioare,

Cam pe la chindia mare

Ce se vede-n drumul mare

Cu săcuri și cu topoare

Și cu furcile-n spinare?

E gloata calicilor

Cârdul nemâncaților

E cârdul desculților

Lumea necăjiților

Și spaima ciocoilor.

Foaie verde meri domnești,

Apa nu poți s-o oprești

Că ea când îmi vine mare

Lasă-n urma ei cărare

Și jale și supărare!

Dar în lumea asta mare

Cum s-o oprești frățioare?

C-a pornit cu mic cu mare

Ca să ceară de mâncare

De la cei fără-ndurare

De la cei ce i-au robii

Și amar i-au chinuit.

Vlaga de i-au vlăguit,

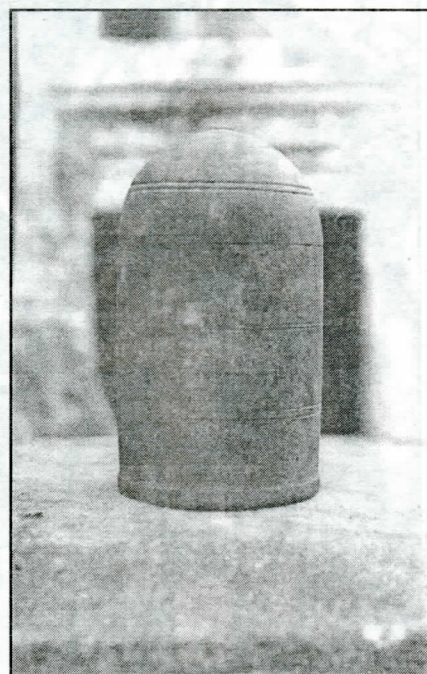
Cu biciul i-au biruit

Și foame i-au dăruit.

Mulți din marii satului

Luau partea ciocoilui.

Geaba-n cale se țineau

Că nimic nu izbuteau.
Ei mai rău îi ațâțau
Și mai rău îi îndârjeau
Și pârjolu întindeau.
Conacele mi-aprindeau,
Magaziile spârgeau,
Grâul acasă-l cărau,
Că-i făcut de truda lor,
Nu din a ciocoilor.
Cărăm de la Savovici
Care-i pripășit aici;
Și spargem la Cernățeanu
Să ia grâul cu toptanu.
Că prea rău i-a jumulit
Și amar i-au jăcmănit.

* Copia baladei "1907" - a doua ediție.

Balada "1907", s-a bucurat de frumoase aprecieri și în comuna noastră și împrejurimi, fiind singura în părțile noastre. Am avut însă și neplăceri - personal, deoarece boierul Stoenescu (cel bătrân) socotind că ași fi autorul ei, încercase să intervină să fiu eliminat din școală, ca instigator! (vezi "1907 la Scaiești").

În 1957, cu prilejul împlinirii a 50 ani de la răscoala din 1907, cei în drept, au socotit-o ca model și au publicat din ea:

1) Fragmente: "Republica Populară Română" Ed. Meridiane București 1960, pg. 604, de la "Ce se vede-n depărtare" până la "Și spaima

ciocoilor" - cu frumoase aprecieri - 2) "Răscoalele țărănești din 1907 în Oltenia", Craiova, 1957, pag. 51... "Foaie verde izmă creată" până la "Până-n sătulețu meu" și pag. 61 "Și-apoi frate frățioare" până la "Și spaima ciocoilor".

De remarcat, lucrările de mai sus, au neglijat să menționeze de unde au luat această baladă, ci au înregistrat ca izvor: "Arhiva comitetului de partid Craiova. Monografia raionului Filiași, pag. 60".

Balada 1907 s-a publicat în întregime - cu unele modificări și reduceri, în:

1) "Poezii muncitorești revoluționare din România (1872-1944)" București, Edit. Minerva, 1970.

2) "Flăcări în primăvară" Edit. Minerva, 1977, ediție de Victor Iova - la cap. Folclor: "Baladă din comuna Scaiești" - pag. 7-9.

"Și iar verde viorea,
Într-o zi de vinerea,
Îm venea mări grămadă,
Veneau ciocoi cu armată
Și oamenii mi-i prindea
Îi bătea și-i chinuia
Și cu lanțuri îi lega,
La Craiova îi pornea,
La poarta țarinii opea
Pe cinci că mi-i alegea
Și salvă-n ei trăgea.
Foicică de trei flori
Cum mai gem în închisori.

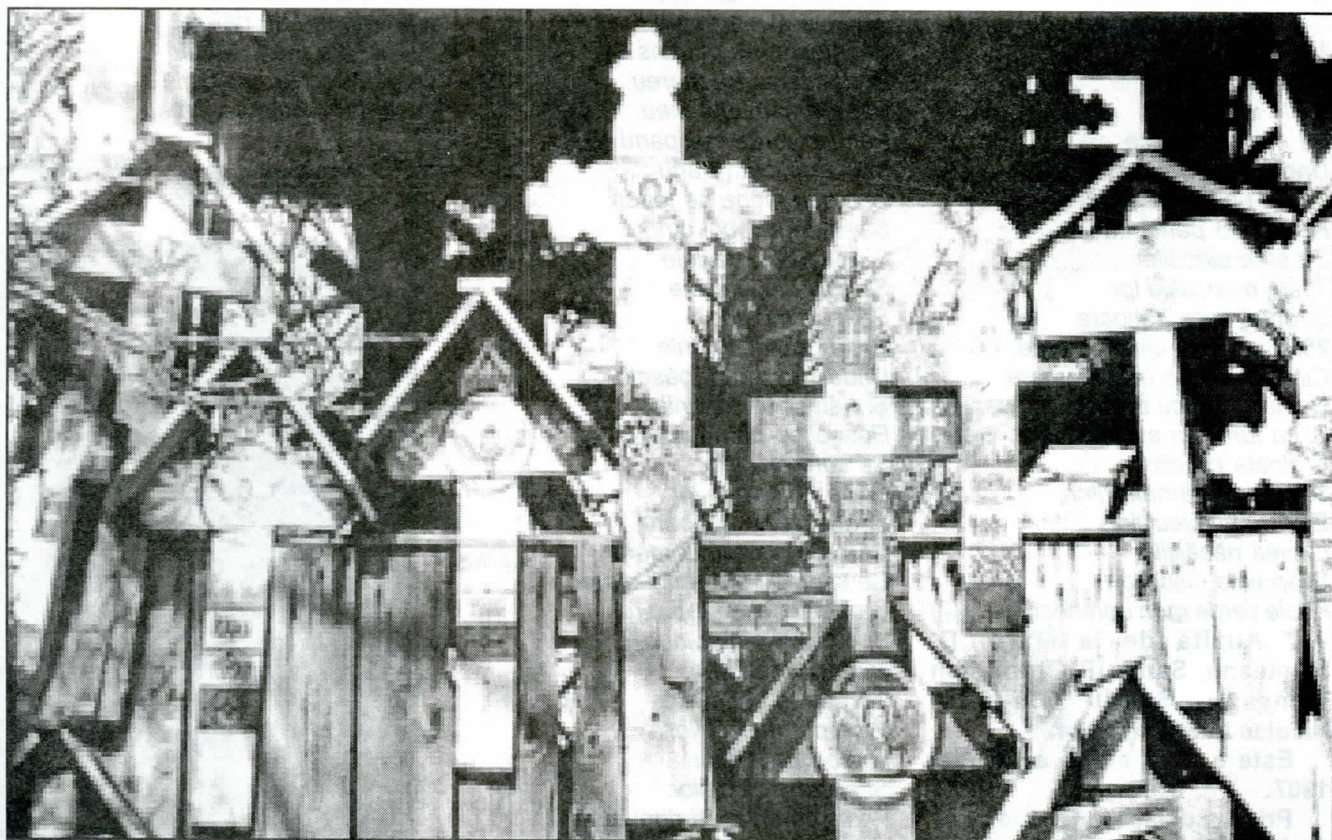
Gem de trupuri sfărâmate
Ce-au vrut să-și facă dreptate
Făr-să știe bieții de ei,
Nu-i dreptate la ciocoi...
Tot țaranu-i omorât,
Și boierul ghiftuit".

Comparând originalul cu textul publicat, se vede că era bine să fi fost lăsat așa cum era, pentru motive ușor de înțeles. * ...

... Este însă copie fidelă a baladei din ediția a doua (a se vedea manuscrisul) caietul I-V, forma originală.

Balada 1907, în prima ediție, a fost culeasă în 1919 de la lăutarul Năstasie Lăețu, într-o formă "îndulcită" potrivit timpurilor de atunci (a se vedea "1907", ed. a doua, caietul I-V). Cea culeasă de noi în ed. a treia, în 1924, este balada originală, pentru care și eu am avut de pățimit urgia boierească a timpurilor. S-a publicat în întregime în revista "Gânduri tinere" an V, decembrie, 1979, cu titlul "În graiul rapsozilor" de către nepotul nostru, Vulcănescu Mircea, clasa a XII-a D, varianta din 1947.

* Era bină să se fi publicat varianta, care era mai amănunțită. Cea publicată, este cea din a doua ediție.

Mesterul Manole

Pe Argeș în jos,
Sub cel deal umbros.

Negru -Vodă trece,

Cu tovarăși, zece,

5. Nouă meșteri mari,

Zidari și pietrari,

Cu Manole zece,

El pe toți-i-ntrece.

Sub cel deal cu fagi

10. Poiană cu fragi,

Cânt de păsărele,

Sus pe rămurele.

35. Noț, în două toamne,

Sfânta mânăstire,

O ai spre sfințire.

Mândră, luminoasă,

Din toate aleasă.

40. Și cea mai frumoasă.

Mândră ca o stea

Cum n-am mai făcut

Și n-am mai văzut!

Vodă-nveselea,

45. Meșterii cinstea,

Bine-i omenea,

70. -Vai, de viața mea!

Vodă n-o credea,

Și ne va tăia!

Geaba-a lui puicuță,

Nevastă mândruță,

75. Mândră și-năltuță

La el când venea,

Mi-I tot mângăia

Și mi-I îmbiea:

- Manole, Manole,

80. Dragul meu, Manole,

Ce-ai de nu vorbești

Parcă tot bolești?

Ia, ici de mânăncă,

Și-apoi mi te culcă.

85. Nu vezi ce-ai ajuns?

- Puică, mi-e de-ajuns.

Nu mi-e a mânca,

Nici a mă culca.

Pe noi e blestem!

90. Și tare mă tem,

Că de rău nu scap,

Rămân fără cap.

Și tu soțioară,

Rămâi văduvioară!

95. Din nou s-apucau,

La zid că lucrau,

Dar de ce lucrau,

De-aia spor n-aveau:

Ce ziua lucra,

100. Noaptea, iar cădea,

Iar se dărâma!

Bieții meșteri mari,

Zidari și pietrari

Și cu făurari,

105. Îndelung oftau

Și se amărau,

Nici nu mai mâncau

Nici somn nu dormeau,

Doar pe gânduri stau.

110. Geaba tot oftau

Și se-olicăiau.

Treaba nu mergea

Tot timpul trecea

Sorocul lui Vodă

115. Se apropia.

Pe-o noapte-nstelată,

Un moș că s-arată.

Barbă colilie,

Fată pământie.

120. Înspre ei privește

Și le agrăiește:

- Vai, băieți voinici

Geaba vă pripiți,

Vodă porâncește.

Ceata se oprește.

15. Pe la prânzișor,

Lângă cel izvor.

-Manole, Manole,

Meștere Manole!

Aici să-m zidiți,

20. Cum știți, cum nu știți,

Sfântă mânăstire,

Pentru pomenire!

Mânăstire-naltă

Cum n-a mai fost altă.

Turle, turlușoare,

25. Cu mândre chenare

Cu sfinți zugrăviți

'n aur poleiți

Vă voi răsplăti

Cum nici n-ați gândi,

30. Dar să luați aminte,

A mele cuvinte:

N-o veți face-așa,

Capul v-o cădea!

-Luminate, doamne,

Calu-ncăleca,

La curte pornea.

Lucrul începea,

50. Pietrarii cioplea,

Zidarii, zidea.

Zidul se-nălța.

Doamne, ce mânie,

A fost ca să fie

55. Ce mai grea urgie!

Ziua, ce zidea,

Noaptea se strica

Și zidul pica!

Meșterii zidari,

60. Zidari, meșteri mari,

Nu se speria

Iar lucrul pornea.

Zidul tot creștea

Și se înălța.

65. Noaptea ce venea,

Zidul iar cădea

Și se prăvălea.

Prafu s-alegea!

Manole-mi zicea:

Că nu prididiți.

125. Degeaba zidiți,

Geaba osteniți!

Nu veți izbândi,

Până n-ați zidi,

Trup de soțioară,

130. Ori de surioară,

Că aist sodom,

Cere trup de om.

De ființă iubită,

Soție-ndrăgită!

135. Vorba cum sfârșea,

Cerul s-aburea

Și moșu pierea!

Manole și-ai lui,

Mi-au rămas tehui!

140. - Măre, am visat,

Ori e-adevărat?

Frate, frățioare,

Ce fu asta, oare?

A doua zi iară,

145. Lucru până-n seară

Dar tot ce-au lucrat

Iar s-a dărâmat...

Noaptea ce venea

Vântul rău bătea,

150. Copacii-ndoia

Și mi-i răsturna.

Moșu iar venea,

Din somn mi-i trezea

Și le porâncea:

155. - Aici în vâlcea

Nimic n-ăți făcea,

Fără știrea mea.

Faceți cum v-am spus!

Și moșu s-a dus...

160. Iar din zori de zi,

Lucrul iar porni

Munceau toți, dau zor,

Dar tot fără spor.

Noaptea iar veni

165. Și le prăbuși

Toată munca lor,

Toată truda lor!

Pietrarii cârteau,

Zidarii plângeau

170. Și se-olicăiau.

Pe cer fără stele

Pământ plin de jele,

Moșu iar venea

Cu păru-i de nea!

175. Mi-i privi cu silă,

Le-agrăi cu milă:

- Până când, măi frați,

Voi nu m-ascultați?

V-am mai spus odat'

180. Că-i loc blestemat

Și n-ăți izbuti,

Până n-ăți jertfi,

O soră iubită,

Ori soață-ndrăgită!

185. Și de-acum băieți

Nu mă mai vedeți

Faceți cum credeți!

Dar vă zic: vai, vouă,

190. De astăzi în nouă

Când v-ați pomeni,

Că Vodă-o veni!

Eu nu v-am vrut rău

Martor, Dumnezeu!

195. Vă las să gândiți

Să vă sfătuiți!...

Și cu-aceste zise,

Moșu iar pierise!

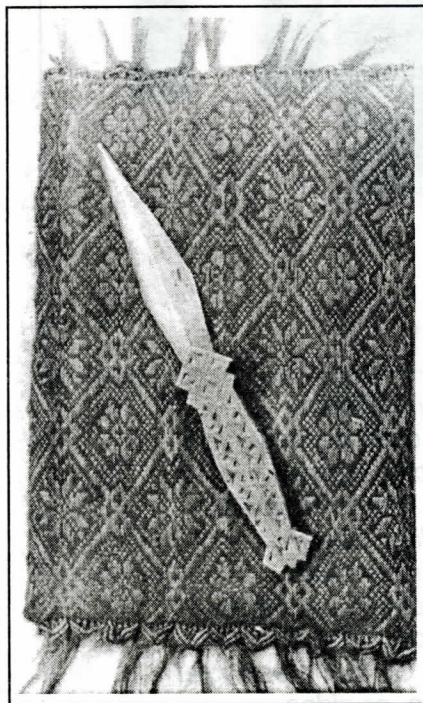
- Ce-i facem, măi frați,

200. Voi, cum cugetați,

Pe cin' să jertfim,

Lucru să-mplinim?

Ori să tragem sorții

Pe care-o dăm morții?

205. Ori la întâmplare,

Care pe cărare,

Întâi va veni,

Pe-aia vom zidi!

Cu venin și-amar,

210. Un meșter zidar,

Agrăi, oftând,

Și amar plângând;

- Ne lăsăm cu toții,

Iacă-n voia sorții

215. Cum ne-o fi norocul

Of, bătu-ne-ar focu!

Că și-așa și-așa,

Vii, tot n-om scăpa!

Ce-mi grăiau în ei?

220. Doamne, ce mișei!

Vorbă vom da-n vale

Să nu vină-n cale

Nici astăzi, nici mâine,

Nici măcar poimâine!

225. Manole, ofta

Și pe gânduri sta.

Știa ce știa.

La rău s-aștepta.

Soața-i va veni

230. Și mi-o vor zidi.

Cuvântu-și ținea

Și nu mi-o vestea.

Iată măre, iată,

Ce se vede-ndată,

235. Venind pe cărare,

În fugața mare?

A lui soțioară,

Mândră, bălăioară,

Venea ca să-i spuie,

240. Să nu mai rămâie

Că rău l-a visat,

Lângă un gealat,

Ăla-l mângâia

Și dulce-i grăia,

245. Gātu-i pipăia!

Dar cei nouă-o văd,

Doamne, ce prăpăd.

La ea se reped

Pe sus mi-o suiră

250. Și-n zid mi-o zidiră,

Mi-o zidiră-n silă.

Fără pic de milă!

Manole-i vedea,

Și amar plângea

255. Știa ce știa,

Putere n-avea

Doar sta și-i privea!

Zidul tot suia,

Sărmana plângea

260. Și amar zicea:

- Manole, Manole,

Soțul meu, Manole,

Zidul rău mă strânge,

Viața mi-i se stinge,

265. Țățâșoara-mi curge,

Copilașu-mi plânge

Cu lacrimi de sânge!

Atâta-mi zicea

Și glasu-i pierea.

270. Zidul tot suia

Și mi-o acoperea!

Iar ai meșteri mari,

Zidari și pietrari,

Și cei făurari

275. Zidu 'l-înălțau

La ea nici gândeau

Nici milă n-aveau!

Manole-i privea,

Din rărunchi ofta,

280. În genunchi cădea,

Către cer căta

Și mi-i blestema:

- Voi, câini, nu fărtați,

Fire-ați blestemați:

285. Viața să vă fie,

De-a pururi pustie!

Acas' n-ați ajunge

Soațele vor plânge!

Ici, în hora morții

290. Așa ne-au fost sorții

Să murim cu toții!

Vorba, nu sfârșea,

Din văi s-auzea,

Corn de vânătoare,

295. Alai domnesc, mare,

Venea pe cărare.

Măritul voivod,

Urmat de norod.

În loc se oprește,

300. Nu se dumirește,

De tot ce zărește:

Mânăstire-naltă,

Cum n-a mai fost altă,

Mânăstire mare,

305. Strălucind sub soare.

Mândră și frumoasă,

Din toate aleasă!

- O, voi meșteri mari,

Pietrari și zidari

310. Meșteri făurari,

Zugravi iscușiți

În lume vestiți.

Cum de-ați izbutit,

De mi-ați săvârșit

315. O așa minune,

Cum nu-i alta-n lume?

Eu vă-mbogățesc

Și vă căftănesc,

Caftan boieresc

320. Eu vă dăruiesc!

Dară, sus pe schele

Îmi plânge cu jele

Sărmanul Manole,

Meșterul Manole

325. - Voivoade, voivoade,

De-aici ne sloboade,

C-alte vom zidi.

Alte vom clădi.

Cu mult mai frumoase

330. Și mai arătoase

Pe-asta am făcut,

Cum ne-am priceput

Lucru de-nceput!

Vodă se-ncrunta

335. Și poruncă-mi da,

Schele să doboare,

Să nu mai coboare,

Meșterii zidari

Și cu cei pietrari.

340. Că-alta vor zidi

Și vor meșteri

Cu mult mai frumoasă

Și mai arătoasă!

Zidarii plângea

345. Pietrarii gemea

Și cum n-ar mai plânge

Blestemu-i ajunge!

Aripi îș' făcea

350. Și în gol sărea.

Care cum cădea

Jos, mort rămânea!

Doar Manole sta

Și mai adăsta:

355. Cu toții să moară

Ca și el să sară.

Cum i-a blestemat

Așa s-a-ntâmpat!

Cu țipăt de jele

360. Sare de pe schele.

Aripile-și frânge

Cade, plin de sânge!

Manole, Manole,

Biet meșter, Manole,

365. Jos, unde-a murit

lată, c-a țâșnit

O fântână lină,

Cu apă puțină.

Cu apă sărată

370. De lacrimi udată,

De soț și soție,

Morți în grea urgie!

.....

Frumoasa baladă istorică a Meșterului Manole, am învățat-o pe vremuri, în clasa a patra primară, cu regretatul meu institutor Ioan Călin și o rosteam și cântam cu mult drag.

Tragicul sfârșit al Meșterului Manole și al soției sale, mi-a rămas adânc întipărit în minte și, prin 1920, am refăcut-o în forma actuală, având ajutor și pe bunicul meu, Ion Scașteanu, mare iubitor de cântece străbune, care o cunoștea din bătrâni sub altă formă: întâlnirea meșterilor cu moșul.

Pe baza acestei variante cu vechime apreciabilă (bunicul spunea că o știe de la unchiul și moșul său, Dinu Jianu) am alcătuit și eu balada Meșterului Manole, așa cum o expun acum.

Am arătat-o profesorilor mei de atunci, Constantin Popian, Nae Ionescu și

Nicu Angelescu și, cu puținele modificări ce au făcut, au găsit-o foarte bună și m-au pus să o citesc la Cercul literar artistic din Râmnicu Vâlcea, ceea ce am făcut cu multă emoție, mai ales în fața atâtor aplauze!

În vacanță, am citit-o bunicului și bătrânilor, cunoscuți iubitori de datini, printre care și fostul meu învățător, Ioan M. Barbu, care au rămas încântați.

Am recitat-o la serbările locale, iar lăutarii din acele timpuri, Nicolae Lăețu, Costică Gașpăr (clarinetist), Petre Proteșescu (cobzar) o cântau cu multă plăcere la nunți și petreceri, pe melodia lăncu Jianu.

Azi, din păcate, această frumoasă baladă nu se mai cunoaște, nici măcar în forma expusă în manualele școlare.

Izvoarele textelor culese

Cele aproximativ 500 texte ce am cules, după cum am mai arătat, nu au un izvor pur local, ci marea lor majoritate au fost ascultate din alte părți, fie prin lăutari, fie de la cei veniți din alte sate, fie de la gramofon, mai apoi, de la radio.

Pentru frumusețea lor, le-am cules pe toate câte am putut și pentru a mă convinge mai bine de împământenirea lor în satul nostru, în cei 50 ani de muncă, le-am cules în 3 ediții, fie de la cetățenii de toate vârstele din anii 1919 -1969, fie de la școlarii de curs primar și secundar din acele timpuri. Am avut un deosebit sprijin întru culegerea lor, în învățătoarea din anii 1925 -1959 și 1968 - 1969, Lucia Gregorian, mare iubitoare nu numai de arta, ci și de cântecul popular. La șezătorile multe ce a ținut, fie la cursurile de alfabetizare ce le-a făcut prin casele locuitorilor, fie cu școlarii, a cules și a popularizat multe cântece și balade, de o rară frumusețe.

M-au ajutat mult întru culegerea cântecelor și baladelor tinerii de ambe sexe din Societatea "Tinerimea", din anii 1928 - 1941, conduși tot de învățătoarea Lucia Gregorian, precum și școlarii din anii 1920 - 1969.

De asemenea, nu pot uita pe rapsozii locali, vestiți pe vremuri întru mânuirea cu atâta măiestrie a cântecului popular, mulți din ei, azi, în lumea umbrelor fiind. S-au dus, dar amintirea lor rămâne vie, prin tot ce ne-au lăsat. Din marea lor mulțime, citez o parte din ei care ne-au ajutat mai mult: Ioana și preot Ioan Scașteanu, Maria C. Gregorian - Petrescu, Maria și Ilie Munteanu, Elisabeta Maria D. Munteanu, Ioan D. Bucă, Dumitru și Ion C. Budici, Constantina și Sandu Giugă, Dumitru Tătăroiu, Marin Grigore Pavel, Tudora Mățu, Maria T. Ionele, Petre D. Ionescu, Leana și Constantin M. Bălă, Marin Șerban - Bălșan, Ion Tomescu, Dincă Pițigoi, Marin C. Tomescu, Nicolae Lăețu, Năstasie Lăețu, Costică Gașpăr, Nicolae D. Buzatu și fiica sa, Ioana Cimpoiu, Trifon Coteanu, Păunica Mițu, Marin St. Pătru

și alți, mulți. În casele lor, de la ei, de la fetele și feciorii lor, învățătoarea Lucia Gregorian și soțul ei, în serile de iarnă, au cules, nu numai cântecele de dor și jale, dar și baladele, obiceiuri, datini, proverbe și toată frumusețea folclorului din acest sat.

La toți, pioasă recunoștință!

Am primit un sprijin prețios și de la muzicanții profesioniști locali: Petre Gh. Proteșescu, Dinu Negreț, Vergi Negreț, Păun Chelu, Nelu Oprița, Mihai Lăețu, Gicu Popescu și alți renumiți rapsozi ai cântecului popular.

Din nefericire, din toate cântecele culese nu am avut puse pe note decât numai 31. Cum toate cântecele culese au avut o melodie nespus de frumoasă am dorit a face tot posibilul să găsim și din alte părți culegeri cu cântece notate. Pentru aceasta am căutat să ne alcătuim și o cartotecă din plăci pentru radio, cu cântecele pe care le aveam, cântate de interpreți de muzică populară. Am și găsit câteva, însă era prea costisitor să le putem avea pe toate.

Iată că întâmplarea fericită a făcut să găsim prețioasa culegere de cântece populare, în 2 volume: "Țara mea e țară dragă" și "Am o țară ca o floare", a profesorului Ludovic Paceag (Editura muzicală a Compozitorilor din R.S.R., 1960 - 1962). În aceste volume am găsit un număr de 93 cântece cu melodia cunoscută și la noi, cântece pe care le-am adoptat așa cum au fost, în lucrarea noastră. Nu am săvârșit o compilație, ci cu ajutorul așa de prețios al celor două lucrări putem păstra melodia așa de frumoasă a încă 93 de cântece, mult cunoscute și îndrăgite și la noi. Pentru aceasta, toate mulțumirile domnului profesor Ludovic Paceag!

Cu timpul, fie prin discuri, fie din alte lucrări, ne străduim a mai cunoaște și alte melodii puse pe note, spre a salva din uitare cântecele culese de noi.

Până în prezent, din totalul de 500 texte, avem puse pe note un număr de 124 piese.

Preot Alexandru GREGORIAN

Doine și cântece

Colea-n vale la ceșmea

Foaie verde și-o lalea
 Colea-n vale la ceșmea,
 O nevastă tinerică
 Se certa cu moartea, furcă.
 Moartea zăcea ca s-o ia
 Și nevastica nu vrea.
 - Moarte, morticica mea,
 la calu și perina
 Și pe mine nu mă loa!
 Măi lasă-mă-un an și-o lună,
 Ca să-m' port zăvelca-a bună.
 Să n-o poarte strinele
 Că n-au dat cu brâglele,
 N-au schimbat ponoajele,
 N-au innodat firele.
 N-a calu și frânele
 Și lungește-mi zălele!
 - Nu-m' trebuie calu tău.
 Trimeasă-s de Dumnezău
 Să iau sufletălu tău!

1941

Ion C. STĂNCIULEASA cl. VII

Anicuța neicăi, Ană

Frunzuliță budiană
 Anicuța neicăi, Ană,
 Frumoasă ca o icoană
 Naiba te scoasă-n poiană!
 Budiană cu trei creci,
 Cumpărată di la greci,
 Di la greci din colilie
 Alba neichii colilie.
 Mi te-ar fi bătut o boală
 Când ședei la mă-ta-n poală
 Cu gura la țâțășoară,
 Că mi-ai otrăvit o țară
 Și pe neica de asără.
 Că tu dormi, dormire-ai moartă!
 Și ieu fac venin la poartă.
 Dormi cu fața la părete
 Cu gura friptă de sete.
 Mie-mi degeră mâna
 Ținând de veriga ta.
 Și-m' tremură inima
 Cum tremură-n pom frunza!

Fusăi una la părinți

Foaie verde trei aglici
 Fusăi una la părinți
 Ca lumina între sfinți.
 Părinții să bucurară
 Pe mine mă măritară.
 Și m-au dat dupe urât
 Ce mie nu mi-a plăcut,
 Ca să trăiesc amărât.
 M-așezai cu iel la masă
 Tot să-nnegură prin casă.
 Și când loai din bucătură
 Îm' pică lacrima-n gură.
 Când să iau a doua oară
 Îm' pică lacrima-n poală.
 Când să iau și-a treia oară
 Și ieșii pe ușe-afară
 M-așezai pe-un lemn cioplit
 Cu fața la răsărit.
 Și zăsăi de trei ori, Doamne,
 Și Dumnezău parcă doarme.
 Trecu o lună de zăle
 Veni mama pi la mine
 Mă-ntrebă de trăiesc bine.
 Îi spusăi că-i bine, bine,
 Pân-am strâns venin în mine.
 Venin negru închegat
 Di la bărbat căpătat.
 Că sânt fete măi sărace
 Și iau băieți de le place.
 Și eu fata domnului
 Loai urātu satului.
 Dă-mă mamă dupe drag,
 Șapte sărindare-ț' fac!
 De m-ai da dupe urât
 Nu-ț' măi calc pi la mormânt!

1941

Constantin STĂNCIULEASA

Vinde-ț' mamă,
testemelu!

Foaie verde bujorelu
 Vinde-ț' mamă, testemelu!
 Și cinstește colonelu.
 Să nu-m' bată pușoru.
 Să nu-l pună la plantoane
 Că e mititel și-adoarme.
 Că e mic și ne-nvățat
 Nu i-a dat arma de cap.
 Să nu-i dea arma pe mână
 Că e mic și n-o s-o țână.
 Și mi-l ia cu binișoru
 Că-m' slăbește pușoru.

Vai, de bietu copil strin

Foaie verde lin pelin
 Vai, de bietu copil strin
 Când ajunge la stăpân!
 Că el aleargă-n dreptate
 Cu cămașa ruptă-n spate
 Toț' 'l-injură, toț' îl bate
 N-are cin' să-i puie parte.
 Că-i dă leafa jumătate
 Și mâncare-a treia parte.
 Că străinul e străin
 De i-ai face apa vin
 La străin tot nu e bun.
 De i-ai da să bea tot bere
 La străin nu-i e plăcere.
 Da' sârmanu taică-său
 De i-ai face cât de rău
 Tot zice: copilu mieu,
 Ține-mi -l -ar Dumnezău!

1941

Dumitrică I. GHEORGHE cl. VII

Trece badea, pui de lele

Foaie verde trei zmicile
 Trece badea, pui de lele
 Cu fața arsă de soare
 Și cu flori la cingătoare.
 Mândra-l vede și suspină
 Și ieși colea-n grădină
 Cu dor mare să-i vorbească
 Și pe badea să-l oprească:
 - la, stai badeo, nu te duce,
 Ci vin' să-ț' dau gură dulce!
 Gură dulce ca a mea
 La-altă mândră n-ai afla.
 Vino, vino, măi badiță,
 Vin' la mine-n odăiță!
 Și scurtează-ț' drumu greu,
 Vin' bade la sânu mieu!
 Pieptul mieu de față june,
 Cu ochi negri de tăciune
 Și mijlocu subțirel
 Parcă-i tras printr-un inel.
 -Mândro, tu iești norocoasă,
 Că de nu ieșezi din casă
 Și-n drum de nu mă opreai
 Fără mine rămâneai!

Pe un drum ce vine din munții Balcani

Pe un drum ce vine din munții
Balcani
Se-ntâlni Joița cu un căpitan.
- De unde vii, oare, mândre
căpitan?
- Vin din crunta luptă, din munții
Balcani.
- Nu cunoști tu, oare, mândre
căpitan,
Pe-un sărgent ce poartă numele
de Jean?
- Îl cunosc Joiță, pe sărgentul
Jean.
Pe câmpul de luptă frumos m-a
slujit
Și-n onoarea țării, ca brav a murit.
- De ce-ntrebi, Joiță, de sărgentul
Jean?
- Fost-am lui mireasă, dom'le
căpitan!
- Dacă vrei, Joiță, fii a mea
mireasă
Și-n puține zile vei fi maioreasă!
- Oricât ai dori, eu soția altui ,
Nu vreau ca să fiu.
Parte de iubire, dacă n-am avut
Azi la mânăstire, m-am călugărit.
Cu haine cernite, cu scufiță-n cap,
De-azi la mânăstire, voi sluji cu
drag!
- De cunoști, Joiță, pe sărgentul
Jean,
El din bătălie, s-a-ntors căpitan!
- De iești tu acela, scumpu meu
iubit,
Numele tău, fie-n veci blagoslovit!

De-ar fi pușca iarbă verde

Și-o foiță din corn verde,
De-ar fi pușca iarbă verde
Și-o companie de fete,
Iară neica de-un sărgent
Să le comand cu respect,
Iele să zacă: prezent!
Arma pe umăru drept
Să tremure țâța-n piept!
Foaie verde foi împlete
Mânca-v-ar neica de fete!
Cu voi ași tot face-armata,
Pân' ce-oi fi bătrân, ca tata!

Rău, Doamne, te-ai supărat!

Frunză verde matostat
Rău, Doamne, te-ai supărat,
De trei luni nu ne-ai plouat!
Frunză verde de-un armuz,
Ne-a bătut vântul de sus,
Muscă-n țară ne-a adus,
O muscă otrăvitoare
Să pune pe bou și moare.
Cum s-a pus pe boii miei
De mi-au murit amândoi.
Au murit, i-am îngropat,
Într-o margine de sat.
Foaie verde lemn de tei
Mi-am loat și eu doi vițai,
Amândoi sânt vinețai
Și făcui de car și boi.
Și mă dusăi cu chirie ,
Ca să scap de datorie.

Rău e de omu' bătrân!

Și-am zâs verde foi de fân,
Rău e de omu' bătrân,
Care-n tinerețea lui
A iubit al dracului!
Când îmi vede vreo Mărie,
Iea i-arată spre chelie:
- Moșule, cu păr nălbit,
Îț' mai arde de iubit?
Ce-ai ajuns și cum ereai,
Acuși joacă pe vătra.
Ale, voinic, când eream,
Când din frunză șuieram
Luncile îmi răsuna,
Măndrele să aduna,
Le făceam cântec duios,
Iele mă iubeau frumos.
Le cântam cântec de jeale,
Ele-mi s-ațineau în cale.
De-ași avea ani de trăit,
Câte mândre mi-am iubit!
Stau cu baba la unghete,
Trag din lulea pe-ndelete.
Iea să uită rău la mine,
Cum îmi stau ciucit pe vine.
-Babo, nu tot tu ereai,
A de mă îndrăgosteai?
Aoleo, și vai de mine,
Ce-am ajuns acuși, nu-i bine!
Viața mi să ofilește
Și baba mă cicălește!*

* Cules în 1920, de la bătrânii de
atunci, Tănăsie Bucă și Ion Tomescu
iar, în 1932, de la bătrânul Marin
Munteanu.

Ieși Lenuțo, pân' la drum!

Frunzuliță foi de prun,
Ieși Lenuțo, pân' la drum
Nu mai o vorbă să-ți spun!
Să-ți spun unde să mă cați
Mai la vale de Galați,
C-acolo sântem chemați
Șeasă sute de soldați.
Toți sântem soldați recruți
Di dincolo, de supt munți.
Din 26 Rovine
Toți voinici, cu sânge-n vine.
Ofițării printre noi
Să tot vorbea între iei,
Încotro să ne pornească:
Înspre țara muscălească,
Or' înspre țară nemțască.
Dacă văzui și văzui,
Să pui capăt dorului,
Mă dusăi la dom' sărgent,
Să-i cer trei zăle conced,
Să-m' strâng pe mândra la piept,
C-oi muri și n-o mai văd!

Mă suii în deal pe plai

Frunză verde de susai
Mă suii în deal pe plai,
Văzui plug cu patru cai.
Di la inimă oftai!
Vineciorii dinainte
Buni ar fi de dus la munte,
Iară brejii di la roate
Buni ar fi de luat la noapte!
- Beați, băieți și luați aminte!
De vineții dinainte.
Și mi-i luați mai de cu sară,
Pân-ce nu mi-i bagă-n fiară,
Mă mai dați de zăboveală.
Și iar verde foaie lată,
Când cânta cocoșii-odată,
Eream cu brejii la baltă.
Când cântau de doo ori
Eream la un negustor
Și-m' număra gălbiori.
Când, noroc și sănătate,
Păgubașu-m' sta la spate.
Când, cu norocit de bine,
Păgubașu lângă mine!
- Alimănit păgubaș,
Na, de bea, din adălmaș!
Tu voinic, neica voinic,
De ne-am tăia la cuțit
Vineciorii, tot să duc!

TEXTE NOTATE - CILESE 1920-25

- 104 - Foai verde garafita. (scut la Gherghita)
- 105 - Arde focu-n paie ude
- 106 - Fire-ai maica, blestamata
- 107 - Tot suind la mindra dealul
- 108 - Foai verde trei migdale (la putul cu 2 tate) -
- 109 - Matita la mindra mea -
- 110 - Foai verde gina wicunt -
- 111 - Voinic fumos ca tradul.
- 112 - Cine n-are dor pe vale -
- 113 - Citala de jale - ciud aud cuunt -
- 114 - Unde-aud cuunt citalind - (pe note bisericale)
- 115 - Dozuetul
- 116 - Foai verde foi de nuc - (scate fetale n. d. -)

ARDE FOCU-N PAIE UDE.

Ar. de fo-cu-n paie ude strig la pui-ca
 nu m-aude A-ur pui ca ni-n-a-u-p
 Ori n-ai gurii sa mi ras-pund

2.
 Ba aud neicuta, tu
 N-am ce-t face vai de mine.
 Ca-i dusmanu linga mine,
 Cu sapte pistoale pline
 § Foai verde si-o capouni.
 Sta gata sa ma rapuni

3.
 Arde focu-n Bucuresti
 § si dogoare la Pitesti
 si lumina mai incoa.
 Tocnesi la mindra mea
 § saruta-i-ai gurita
 § Eu pe-ei n-are pe-a mea - -

Proverbe, zicători, maxime culese între anii 1920 - 1967

Încă din anii adolescenței mi-a plăcut să ascult cuvintele înțelepte rostite de bătrânii timpului.

Începând cu anul 1920, le-am tot adunat ca pe o comoară de mare preț și munca aceasta mi-a folosit. Constat acum, după aproape cincizeci de ani de strădanie întru culegerea acestui material de preț, că am fericirea să las urmașilor peste 2200 proverbe, zicători, maxime, care mai de care mai pline de tâlc și adâncă înțelepciune.

În trecut au fost mult întrebuințate în vorbirea zilnică, mai ales de cei vârstnici. Vechimea lor n-o pot cunoaște, multe venind din Sfânta Scriptură, precum și de la națiile conlocuitoare (care s-au perindat pe la noi), transmise din generație în generație.

Bătrânii spuneau că părinții lor știau mai multe, dar ei au mai uitat din ele, că au fost mai necăjiți.

Și nu numai în Scaiești, dar și prin toate satele de prin împrejurimi și de mai departe, prin toate regiunile țării, pe unde am colindat, am putut asculta aceleași cuvinte înțelepte, aceleași proverbe, maxime, zicători, cântece de dor și jale. Cântecele și înțelepciunea sânt ca florile: înfloresc prin toate ogoarele și prin toate văile și hățișurile, răspândind peste tot, la fel, frumusețea și mirosul lor îmbălsămat.

Am cules și de pe alte meleaguri și am putut vedea că și sătenii noștri le cunosc aproape la fel. De aceea, din mulțimea celor culese, nu am înregistrat decât pe cele mult cunoscute la noi.

Desigur, sacul înțelepciunii este fără fund, poate că vor fi fiind și altele mai de preț, dar eu mă mulțumesc cu cele ce am putut colecta în cei aproape cincizeci de

ani, nădăjduind că se va găsi un îndrăgostit de frumos din tineretul de azi, care să continue munca mea.

Întregul material l-am înregistrat și acum, în a treia reeditare, tot de-a valma, urmând ca, vrând bunul Dumnezeu, să-l pot sistematiza mai târziu. Am așezat însă o mică parte, în legătură cu sufletul, cu elementele supranaturale, cu omul, și organele sale, cu casa și gospodăria, animalele și lumea înconjurătoare.

Acum, în a treia reeditare mi-a fost de mare folos lucrarea "Proverbele românilor" de I. Zanne, din care am putut afla că o mare mulțime din cele culese de noi se găsesc și acolo, și din al cărei exemplu am putut face și eu o încercare de sistematizare. (De-abia în martie 1970, am aflat de prețioasa lucrare "Dicționar de expresii și locuțiuni românești" - de Vasile Breban, Gh. Bulgăr, Doina Grecu și alții. Cred că această lucrare îmi va fi de folos la sistematizarea materialului ce am cules.)

Din câte am aflat, păstrători și răspânditori ai atâtor minunate proverbe și zicători, au fost bătrânii cărturari din trecut, preoți, logofeți și dascăli (învățători), din care putem enumera pe vrednicii de toată cinstirea, preoții Stan, Ion sin Mihail, zis Panduru, Dinu Marin, Ioan Scaieșteanu, logofeții Ioan, Ștefan, Dumitru, învățătorii Dinu Jianu, Ioan Marinescu, Gheorghe Popin, Ioan Săndulescu, precum și marea mulțime de bătrâni înțelepți, de mult trecuți în lumea umbrelor.

Toată recunoștința, lor și celor de azi, care nu lăsă să se piardă, ci dimpotrivă, păstrează cu toată dragostea acest prețios tezaur, care ne face o deosebită cinste.

Ceea ce am putut face, am făcut, mulțumind pentru toate bunului Dumnezeu și tuturor celor ce m-au înțeles și m-au ajutat.

Rog, pe cei ce eventual vor citi această lucrare, să fie îngăduitori și să înțeleagă că tot ceea ce am făcut, am făcut nu de dragul publicității, ci din dorința de a păstra și lăsa urmașilor aceste nestemate de mare preț, pe care ni le-au lăsat înaintașii noștri.

Ca prim început, redau frumoasele însemnări găsite pe cărțile de slujbă bisericească, de către Ion Logofătul și Ion sin Mihail (Pandurul):

"Învață copile carte, ca să aibi de dânsa parte, că slujivei la stepena arherească și vei paște turma cea creștinească, aceasta zice Domnul, căci hârtie ași mai scrie, cuvinte ar mai fi ci nu le poci întocmi, întocmai cum nu poci aceasta al doilea scrisoare să mai scriu, căci veni un fânțar ca un armăsar și cum mă lovi cu copita piciorului stâng, îm' frână deștele cu care țineam condeiu. Leat 1798, mai 8, Ion logofăt."

"Omul înțelept veselește pe taică-său, iar omul nebun ocărăște pe maică-sa;

Nici un om nu iaste desăvârșit fără numai cel ce caută cuvântul din deplin.

Aceasta (am scris) eu, Ion, 1820, decembre 6."

Pentru frumusețea lor, le-am redat în întregime.

Și tot așa, urmează la rând, licăriri din înțelepciunea atâtor generații, bazate pe experiența vieții lor.

Preot Alexandru GREGORIAN

Proverbe... - Selecțiuni

- * Școala face omul, om și altoiul, pomul, pom;
- * N-are-a face banul birului, cu gardul țarinii;
- * Tot învățăm cât trăim și tot ne-nvățați murim;
- * Adună la tinerețe, ca să ai la bătrânețe!
- * Cine cârpește, nu se îmbogățește;
- * Omul sfințește locul, iar nu locul, pe om;
- * Multe știe, multe croiește și nici una nu isprăvește;
- * De carte multă ce știe, dă din prostie-n prostie;
- * Până a nu fi ucenic, să nu te faci dascăl!
- * Când îi dai îi râd ochii, când îi ceri nu-i aud urechile;
- * Nu toate muștele fac miere;
- * Lucrul la timp dăruit, prețuiește îndoit;
- * Nu e rău omul să știe, orice fel de meserie;
- * Meșteșugul, vreme cere, nu se-nvață din vedere;
- * Mi-am deschis și eu prăvălie/Într-o casă cu chirie,/ Dau marfă pe datorie,/Cinci câștig, zece mănânc./ Ce rămâne bag în pungă;
- * Cui îi dai pe datorie,/Nu-l mai vezi în prăvălie:/Pierzi și marfă, pierzi și bani./Ba, îți mai capeți și dușmani;
- * Doctore, vindecă-te pe tine și apoi, să vezi de mine!
- * Dreptatea umblă cu capul spart;
- * E drept, ca funia-n traistă!
- * Mai bine puțin, cu dreptate, decât mult, cu strâmbătate;
- * Cine nu învață la tinerețe, va plânge la bătrânețe;
- * Învățătura nu se cumpără cu bani;
- * Învățătura dată rău, se sparge în capul tău;
- * O meserie plătește cât o moșie;
- * De paguba altuia să nu te miri, că poate vine și la tine;
- * Decât un an, nicovală, mai bine trei zile, ciocan;
- * Geaba, binele cu sacu, după ce-a murit, săracu;
- * Boala și sărăcia nu le poți ascunde;
- * A luat pe "nu știu", în brațe! (a tăgăduit);
- * Bine zice-o păsărică:/Cine strânge, nu mănâncă./Și cânta un păsăroi,/Munciți voi, să mănâcăm noi!
- * Caută acul în carul cu fân!
- * Aduni cu țărăita și împarți cu nemiluita;
- * Calicului să-i dai toată săptămâna, dar dacă nu-i dai sâmbăta, te înjură;
- * Dacă rămâi, îmi ești ca un frate, dacă pleci, îmi ești ca doi;
- * Nici salcia lemn de bute, nici mojicul om de frunte;
- * Vezi mama, apoi fata!
- * Prietenul se cunoaște la nevoie și nevasta la boală;
- * Cu neamurile să mănânci și să bei, dar să nu faci afaceri cu ele;
- * Nu da sabia în mâna vrăjmașului;
- * Cu trupul în biserică și cu gândul la dracul!
- * Dracul, când n-are de lucru, își aprinde luleaua;
- * Fă-ți crucea mare, că dracu e bătrân!
- * Femeia a albit și pe dracu!*
- * Fii cuminte/ca de-acum înainte,/nu fi prost/precum ai fost!
- * Mai bine cu un cuminte la pagubă, decât cu un prost la câștig!
- * Altora le dă povață, dar pe sine nu se-nvață!
- * Omului cu sila poți să-i iei, dar nu poți să-i dai;
- * Nu da binelui cu piciorul, că mult îi vei duce dorul!
- * Cinstea nu se cumpără, dar nici nu se vinde;
- * Cumpătul ține sănătatea omului și hărnicia ține averea;
- * Sârguința ține pânza, iar lenea pierde vremea;
- * Omul muncitor, de pâine nu duce dor!
- * Omenia, e mai scumpă ca avuția;
- * Cine fură, nu cumpără, dar nici cinste nu are;
- * Omul care e stricat, nu se teme de păcat;
- * Făgăduiala dată, e datorie curată!
- * Nici grijă să nu ai, nici capul să nu te doară;
- * Nu e gard fără pârleaz și nici om fără necaz!
- * Norocul e ca femeia: când nu știi să-l ții, el te lasă!
- * Când norocu-și schimbă pasul, nu aduce anul ce aduce ceasul!
- * Cine are ochi pizmași, singur lui își e vrăjmaș!
- * Pentru un prieten nou, să nu-l lapezi pe cel vechi;
- * Prieten adevărat e acela care te sfătuiește la bine și te scapă la nevoie;
- * Cine se apucă de multe pe toate le încurcă;
- * Cine tot alege, nimic nu culege;
- * Tot pățitu-i priceput;
- * Cine așteaptă mură-n gură, nu ajunge zăua bună;
- * Cine nu păstrează, nu are,
- * Nu te pripi la plecat, ca proasta la măritat;
- * Cine de oameni nu se rușinează, nici de Dumnezeu nu se-nfricoșează!
- * De-ar ști omul ce-ar ajunge, mult ar mai ofta și-ar plânge;
- * Dacă nu e, nici nu trebuie!
- * Dacă faci bine, nu trâmbița-n lume!
- * Decât să ia Dumnezeu mintea omului, mai bine să-i ia viața!
- * În zâmbetul prietenului, se ascunde de multe ori ură și zavistie;
- * - Cine ți-a scos ochii? - Fratele!/- De-aia ți i-a scos așa adânc!
- * Este lesne a ierta, dar este greu a uita!
- * Dacă te crezi vrednic, nu sta cu un nemernic!
- * Să nu te-ncrezi în toți câinii ce dau din coadă!
- * Unde nu poți ajunge, să nu năzuiești!
- * Bine mâncai, /rău mă săturai, /dacă (nu) mai era, /tot mai trebuia!
- * Să fii blând și bun la toate, dar până unde se poate!
- * A ridicat și el patru pereți = și-a făcut casă;
- * Parcă vorbea cu pereții = vorbea degeaba cu cineva;
- * S-a dat cu capul de toți pereții = s-a lovit de toate necazurile;
- * Scoate apă din piatră seacă = om întreprinzător;
- * Stau poartă-n poartă = vecini;
- * Trecut prin ciur și prin dârmon = trecut prin toate;
- * Calcă-n străchini = o face boacăină;
- * Doarme iepurește = doarme ușor;
- * A făcut broaște-n burtă = a băut apă multă;
- * Când o face broasca păr = niciodată
- * A murit găina care făcea oul tare = s-a dus cel ce aducea belșug;
- * Taie frunză la câini = nu face nimic.

Mulțumim, pe această cale, urmașilor părintelui Alexandru Gregorian și ai celei ce i-a fost sortită să-i fie preoteasă, învățătoarea Lucia Lucreția - Gregorian: doamna Mihaela Vulcănescu, domni Eustatîu și Puiu Gregorian, pentru amabilitatea și, deopotrivă, bucuria cu care ne-au pus la dispoziție truda părinților lor: sute și sute de pagini pe care sunt asternute cu un scris de caligraf domnesc, adevăruri cercetate și scoase la lumină cu un efort supraomnesc.

Și, pentru că din aceste masive volume aflate în manuscris, noi, slujitorii Centrului Creației Populare Dolj am făcut să vadă lumina tiparului decât o mică parte, "să ne ierți părinte, Săndică!", sau "Tăitâ" cum știau copiii satului Scăiești să te cheme, iar pentru tot ce ai făcut întru păstrarea comorilor neamului, noi îți spunem: "Sărut mâna, părinte Alexandru!"

Colectivul de redacție:**Nicu Panea, George Obrocea, Cornel Bălosu, Gabriel Bratu**

La realizarea acestui număr și-au adus contribuția: Nicolae Dumitru (responsabil de număr), Gabriel Bratu, George Obrocea, Minodora Melcioiu, Marian Nicolae și Antipa Croitoru.

Fotografii : George Obrocea